

HRVATSKI VOJNIK



EUR 2,10 / CAD 3,00 / AUD 3,30 / USA 2,00 / CHF 3,50 / SLO EUR 1,80 / SEK 17,00 / NOK 17,00 / DKK 15,50 / GBP 1,30

ISSN 1330 - 500X
PRINTED IN CROATIA
0 3 5 1 1

9 1771330500003



POMOĆ CIVILNOJ ZAJEDNICI

**OSRH OPSKRBLJUJE VODOM
SUŠOM pogodjenu općinu Podgorač**

OESS I MJERE IZGRADNJE SIGURNOSTI I POVJERENJA

Protupožarne snage
OSRH-a



OBUČNI CENTAR VODIČA
I SLUŽBENIH PASA
PREMIJERKA KOSOR
POHVALILA OBUKU
SLUŽBENIH VOJNIH PASA

LEATHERMAN BLAST BLACK

Vatrenih devet
kolovoških
dana

NOVOSTI IZ SVIJETA

Priredio Domagoj VLAHOVIĆ

CAPE TOWN

NOVI PREGLED I VIŠE NOVCA

Južna Afrika je 30. kolovoza najavila izradu novog strateškog pregleda obrane, prvog nakon 13 godina. Pregled treba dati odgovore na nove sigurnosne prijetnje, ponajviše na morsko piratstvo, rekla je ministrica obrane Lindiwe Sisulu (na slici). Ministrica se nuda da će dokument biti završen do kraja ove godine. Stari pregled uopće nije uzeo u obzir piratstvo, a ni sigurnost granica, što je "potpuno zastarjelo", ustvrdila je Sisulu. U novom dokumentu će, najavljeni su, biti upozoren i na potrebu povećanja južnoafričkog obrambenog proračuna. Umjesto dosadašnjih 5,4, on bi trebao iznositi 6,2 milijarde američkih dolara.



ADEN

JEMENSKI MINISTAR IZBJEGAO SMRT



Jemenski ministar obrane Mohammed Nasser Ahmed Ali (na slici) umalo je 30. kolovoza poginuo blizu Al-Kuda, sela u Jemenu. Riječ je o naselju u južnoj provinciji Abyan koje je vojska dva dana prije oružjem vratila pod nadzor vlade. Ministar je izbjegao nesreću dok je bio u vozilu u konvoju tijekom inspekcije postrojbi. Eksplodirala je improvizirana eksplozivna naprava, jedna od njih 150 za koje se nagađa da ih je Al-Qaida posjerala u područjima koje drži pod nadzorom. Smrtno su stradala dvojica vojnika iz osiguranja vojnog zapovjednika područja generala Mehdiya Maqwale. Al-Qaida je, iskoristivši slabljenje središnje vlasti i masovne prosvjede, okupirala glavni grad provincije Zinjibar i još neke gradove potkraj svibnja i borbe su otada učestale.



RADOM

HRZ PREDSTAVLJEN U POLJSKOJ

Od 25. do 28. kolovoza u zrakoplovnoj bazi Sadkow u Poljskoj održano je dvanaesto izdanje međunarodne zrakoplovne manifestacije Radom Airshow. Gotovo 200.000 gledatelja tijekom dva dana imalo je priliku vidjeti više od 180 zrakoplova iz 17 ratnih zrakoplovstava u letačkom dijelu programa te oko 50 u izložbenom.

Hrvatsku je s dva nastupa u službenom letačkom dijelu programa predstavljala akrogrupa HRZ-a i PZO-a "Krila Oluje", a u izložbenom dijelu programa posjetitelji

su mogli razgledati i helikopter Mi-8 iz sastava 93. zb. Među brojnim visokim civilnim i vojnim uzvanicima nazočni su bili i tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Republici Poljskoj Hrvoje Ćiković te vojni izaslanik RH brigadir Nediljko Bojić.

Svojim nastupima "Krila Oluje" još jednom su prezentirali vrhunsku obučenost i profesionalnost pripadnika OSRH-a, na čemu im je osobno zahvalio i uručio priznanje zapovjednik Ratnog zrakoplovstva general-pukovnik Lech Majewski.

TEHERAN

GUŽVA U CRVENOM MORU

Zapovjednik iranske ratne mornarice admiral Habibolah Sayyari službeno je izvjestio da je Iran poslao podmornicu i ratni brod u ophodnju u vode Crvenog mora, javio je 30. kolovoza France Presse. Riječ je o petnaestoj iranskoj misiji te vrste, a Sayyari je dodao i da će, osim uobičajenih zadaća, plovila na pučini provoditi i misije borbe protiv piratstva. Vrlo brzo nakon Sayyarijeva proglaša, objavljenog na iranskoj nacionalnoj televiziji, izraelske



oružane snage priopćile su da u Crveno more šalju dva raketača čamca "kao dio uobičajene vježbe".



8

OSRH opskrbljuje vodom sušom pogođenu općinu Podgorač

Mjeseci bez kiše i vrlo visoke temperature sasušile su zemlju i presušile bunare, a oni su glavni izvor vode za većinu naselja općine Podgorač. Stoga je OSRH priskočio u pomoć stanovnicima ugroženih naselja kako bi prevladali sušu i normalizirali im život, koliko je to u ovim uvjetima najviše moguće. U provedbi te zadaće od 28. kolovoza sudjeluje ukupno šest vojnih kamiona cisterni te 14 pripadnika OSRH-a



12

Vatrenih devet kolovoških dana

Do 28. kolovoza ove godine zračne snage PP NOS OSRH-a u gašenju požara angažirane su 123 puta, od čega tri puta na granici sa susjednom Bosnom i Hercegovinom. Rekordno visoke temperature u kolovozu podignule su indeks žestine i ugroženosti od požara na najvišu točku, tako da je najintenzivniji angažman zračnih snaga bio od 19. do 27. kolovoza. Tih su vatrenih devet kolovoških dana zračne snage, ukupno 14 letjelica HRZ-a i PZO-a gasile 39 požara u šest županija

Naslovnicu snimio Davor KIRIN

"Jako sam zadovoljna i mislim da je ovo na ponos svih nas", kazala je predsjednica Vlade Jadranka Kosor tijekom posjeta Obučnom centru vodiča i službenih pasa "Satnik Krešimir Ivošević" u Dugom Selu. Čestitala je svima koji su odgovorni za tako kvalitetan rad te je istaknula kako je i ovo potvrda da imamo odličnu vojsku

PREMIJERKA KOSOR POHVALILA OBUKU SLUŽBENIH VOJNIH PASA



4

MORHI OSRH

- 7 MISIJA KFOR I EULEX - KOSOVO
Naši su vojnici uzor
- 10 NOVOSTI IZ NATO-a
NATO pokrenuo novu web stranicu
- 15 NOVOSTI IZ MORH-a
Uručeno odlikovanje Reda hrvatskog trolista brigadiru Kaliszewskom
- 16 KATEDRE DEKANATA HVU-a
Katedra općevojnih predmeta

VOJNA TEHNIKA

- 18 NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE
- 24 OSOBNA OPREMA
Leatherman Blast Black
- 26 REGIONALNA SIGURNOST
OEES i mjeru izgradnje sigurnosti i povjerenja

MAGAZIN

- 30 RATOVI FEUDALNOG JAPANA (I.DIO)
Mikado, samuraji i bushido
- 32 DOMOVINSKI RAT
Srpski tisak o uzrocima pada "RSK" (V. dio)
- 33 POZDRAV DOMOVINI
Vojniku
- 35 IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA
Evakuacija prognanika iz Dalja, Erduta i Aljmaša

Leida PARLOV, snimio Josip KOPI



Tijekom posjeta premijerke Kosor Obučnom centru vodiča i službenih pasa izvedeno je nekoliko pokaznih vježbi kojima su demonstrirane neke sposobnosti službenih pasa

PREMIJERKA KOSOR POHVALILA O

"Jako sam zadovoljna i mislim da je ovo na ponos svih nas", kazala je predsjednica Vlade Jadranka Kosor tijekom posjeta Obučnom centru vodiča i službenih pasa "Satnik Krešimir Ivošević" u Dugom Selu 26. kolovoza.

Posjet je organiziran u povodu dvadeset godina ustrojavanja i djelovanja Vojne policije u čijem je sastavu i Obučni centar vodiča i službenih pasa.

U Dugom Selu s predsjednicom Vlade Kosor bili su i ministar obrane Davor Božinović, načelnik GS OSRH-a general-pukovnik Drago Lovrić i drugi visoki vojni dužnosnici, prvi zapovjednik Vojne policije general-pukovnik u mirovini Mate Laušić i Vesna Kadić Komadina, zamjenica ravnatelja Carinske uprave Ministarstva financija.

"Ovo je doista primjer kako se odlično radi", izjavila je predsjednica Vlade Jadranka Kosor tijekom posjeta Obučnom centru vodiča i službenih pasa "Satnik Krešimir Ivošević" u Dugom Selu 26. kolovoza.

Posjet je organiziran u povodu dvadeset godina ustrojavanja i djelovanja Vojne policije u čijem je sastavu i Obučni centar vodiča i službenih pasa.

U Dugom Selu s predsjednicom Vlade Kosor bili su i ministar obrane Davor Božinović, načelnik GS OSRH-a general-pukovnik Drago Lovrić i drugi visoki vojni dužnosnici, prvi zapovjednik Vojne policije general-pukovnik u mirovini Mate Laušić i Vesna Kadić Komadina, zamjenica ravnatelja Carinske uprave Ministarstva financija.

Pošto se upoznala s aktivnostima i zadaćama Obučnog centra, predsjednica Vlade je obišla uzgajalište i druge objekte centra. Prvi psi u postrojbama Vojne policije korišteni su 1992. godine. Danas se u Obučnom

centru uzgajaju belgijski, njemački i nizozemski ovčari. Službenih pasa trenutačno u Obučnom centru ima 78 koji imaju od dva tjedna do 11 godina. Svi službeni psi koji se obučavaju u Centru iz vlastitog su uzgoja, a vod za uzgoj i selekciju brine i školuje pse

do njihove prve godine. Da bi mogli raditi, vodič i službeni pas moraju dobiti licenciju za rad koja se ovisno o rezultatima na završnom ispitu može dobiti na 6, 9 ili 12 mjeseci.

Tijekom posjeta premijerke Kosor Obučnom centru vodiča i službenih pasa izvedeno je

nekoliko pokaznih vježbi kojima su demonstrirane samo neke sposobnosti službenih pasa koji su se, sudjelujući u misiji ISAF u Afganistanu, dokazali i na međunarodnoj razini. Podsjetimo, labradorica Katy prvi je službeni pas koji je dobio medalju glavnog tajnika NATO-a za uspješno odradene zadaće u misiji ISAF u 2009. godini. U svakoj rotaciji u misiji ISAF upućuju se po dva službena psa i to jedan za detekciju opojnih droga i jedan za detekciju eksploziva.

Svi službeni psi koji se obučavaju u Centru iz vlastitog su uzgoja, a vod za uzgoj i selekciju brine i školuje pse do njihove prve godine. Da bi mogli raditi, vodič i službeni pas moraju dobiti licenciju za rad koja se ovisno o rezultatima na završnom ispitu može dobiti na 6, 9 ili 12 mjeseci



U Dugom Selu s predsjednicom Vlade Kosor bili su i ministar obrane Davor Božinović, načelnik GS OSRH-a general-pukovnik Drago Lovrić i drugi visoki vojni dužnosnici

5

Vodiči i službeni psi pokazali su svoje sposobnosti i obučenost u detekciji duhanskih proizvoda, eksploziva i opojnih droga, svladavanju zapreka, otkrivanju i svladavanju sumnjive osobe uskokom i preskokom preko

automobila. Pokazano je i kako se radi sa štencima, odnosno kako se kod njih potiču nagoni koje trebaju imati za daljnju obuku.

Inače, u Centru se obučavaju zaštitni, tragački, zaštitno-tragački, čuvarski psi kao

OBUKU SLUŽBENIH VOJNIH PASA



BRU 360 / 2. RULNA 2011.

HRVATSKI
VJENČAK



Premijerka Kosor obišla je uzgajalište i druge objekte te je izrazila svoje zadovoljstvo radom Centra

Labradorica Katy prvi je službeni pas koji je dobio medalju glavnog tajnika NATO-a za uspješno odradene zadaće u misiji ISAF u 2009. godini. U svakoj rotaciji u misiju ISAF upućuju se po dva službena psa i to jedan za detekciju opojnih droga i jedan za detekciju eksploziva

i psi za detekciju eksploziva, opojnih sredstava, a odnedavno i duhana i duhanskih proizvoda te se provodi i instruktorski i tečaj za markirante.

Djelatnici Centra i službeni psi poznati su po svom profesionalizmu i izvrsnim rezultatima koje ostvaruju. Potvrdili su to i u vježbama koje su izveli. Psi su uspješno otkrili u kojem se vozilu nalazi duhan i gdje je skrivena droga, u kojoj je prtljagi skrivena eksplozivna naprava. Belgijski ovčari trogodišnji Tell i godinu i pol dana stariji Tom munjevitom su akcijom svaldali naoružanog napadača u automobilu.

U Obučnom centru vodiča i službenih pasa "Satnik Krešimir Ivošević" tijekom 2009. provedena je sedmomjesečna obuka pripadnika Iračkih snaga sigurnosti za vodiče službenih pasa za detekciju eksploziva. Šest službenih pasa s pripadajućom opremom hrvatska Vlada je donirala iračkim snagama sigurnosti sredinom prosinca 2009.

Inače, osim obuke službenih pasa za potrebe Oružanih snaga RH, Obučni centar vodiča i službenih pasa provodi i obuku osoblja i službenih pasa za detekciju droga za Ministarstvo pravosuđa, surađuje s Ministarstvom unutarnjih poslova kao i Ministarstvom finacija -Carinom u obuci osoblja i službenih pasa za detekciju droga i duhana. Kad je riječ o uzgoju službenih pasa, surađuju s Hrvatskim kineziološkim savezom. Uz to Obučni centar ima razvijenu i bogatu međunarodnu suradnju s velikim brojem zemalja među kojima su primjerice Švicarska, Danska, Slovenija.

"Jako sam zadovoljna i mislim da je ovo na ponos svih nas," kazala je predsjednica Vlade Jadranka Kosor te čestitala svima koji su odgovorni za tako kvalitetan rad. Istaknula je da je i ovo potvrda da imamo odličnu vojsku. ■

Belgijski ovčar munjevitom je akcijom svaldao naoružanog napadača u automobilu



MISIJA KFOR I EULEX - KOSOVO

Sve ono što sam čula u sjedištu KFOR-a, čini me ponosnom, sretnom i zadovoljnom. Posebno me veseli što su naši vojnici uzor, rekla je predsjednica Vlade Jadranka Kosor tijekom službenog posjeta Kosovu i susreta s pripadnicima OSRH-a u misiji KFOR

NAŠI SU VOJNICI UZOR

Predsjednica Vlade Jadranka Kosor srušela se 24. kolovoza u Prištini s 20 pripadnika Oružanih snaga RH i trojicom policajaca koji sudjeluju u mirovnoj misiji na Kosovu te izrazila zadovoljstvo njihovom profesionalnošću.

Pripadnici svih hrvatskih kontigenata u operaciji KFOR ostvarili su preko 1000 sati naleta i prevezli oko 13 tisuća osoba. Među ostalima, prevozili su glavnog tajnika NATO-a, članove Vojnog odbora NATO-a, premijera Češke, predstavnike ministarstva obrane i parlamentarne zastupnike SR Njemačke, visoke vojne dužnosnike Ukrajine, predsjednika i premijera Kosova te ostale predstavnike NATO-a.

Premijerka Kosov je razgovarala s 20 pripadniku OSRH-a i troje policajaca koji sudjeluju u misiji



Nedavni događaji na sjeveru Kosova pokazali su koliko je nužna ova operacija, kazala je premijerka Kosov

"Hrvatski vojnici u sklopu misije KFOR vrlo su disciplinirani i profesionalni", ocijenio je u sjedištu KFOR-a u Prištini zapovjednik COMKFOR-a njemački general Erhard Buehler. "Sve ono što sam čula u sjedištu KFOR-a, čini me ponosnom, sretnom i zadovoljnom. Posebno me veseli što su naši vojnici uzor", rekla je predsjednica Vlade Jadranka Kosor tijekom službenog posjeta Kosovu predvodeći hrvatsko izaslanstvo u kojem su bili i ministar obrane Davor Božić

nović te ministar gospodarstva Đuro Popijač. "Nedavni događaji na sjeveru Kosova pokazali su koliko je nužna ova operacija. Iznimno cijenimo napore KFOR-a kako bi se nasilje na sjeveru dovelo u okvire", dodala je. Istaknula je važnost dijaloga između Beograda i Prištine, jer "samo pravedan dijalog može dovesti do mira i stabilnosti". Premijerka Kosov je razgovarala s 20 pripadnika OSRH-a i troje policajaca koji sudjeluju u misiji. Do sada se na Kosovu, u sklopu misije KFOR izmijenilo ukupno 138 pripadnika OSRH-a koji za potrebe mirovne misije rabe i dva transportna helikoptera Mi-171Sh Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane. Predsjednica Vlade je i sama ušla u helikopter i u srdačnom razgovoru s pripadnicima HRZ-a i PZO-a istaknula da na pravi način predstavljaju Republiku Hrvatsku.

OJI



Do sada se na Kosovu, u sklopu misije KFOR izmijenilo ukupno 138 pripadnika OSRH-a koji za potrebe mirovne misije rabe i dva transportna helikoptera Mi-171Sh HRZ-a i PZO-a

Toma VLAŠIĆ, snimio Davor KIRIN

OSRH opskrbljuje vodom sušom

**Poručnica Andelina
Krainović, Bojna NKBO**



Ovdje smo došli u nedjelju ujutro i naša je zadaća dostavljanje pitke vode domaćinstvima

i selima općine Podgorač, koja su ostala bez vode zbog presušenih bunara. Radnog vremena nemamo, krećemo od 8 ujutro pa dokad treba, obično do 20 sati navečer. Ljudi su sretni kad nas vide, treba im a voda, a mi smo tu da im pomognemo.

Slavica Bulac, Poganovci

Ova nam pomoć mnogo znači, imamo stoku koja treba vodu i ne znam kako bismo dalje da nam vojska nije priskočila u pomoć. Bunari su nam potpuno presušili, vode nismo imali ni u kući, a kamoli za stoku. No sad je sve lakše. Vojska nam puni bunare svakodnevno i zaista smo joj zahvalni na svemu što čini za nas.



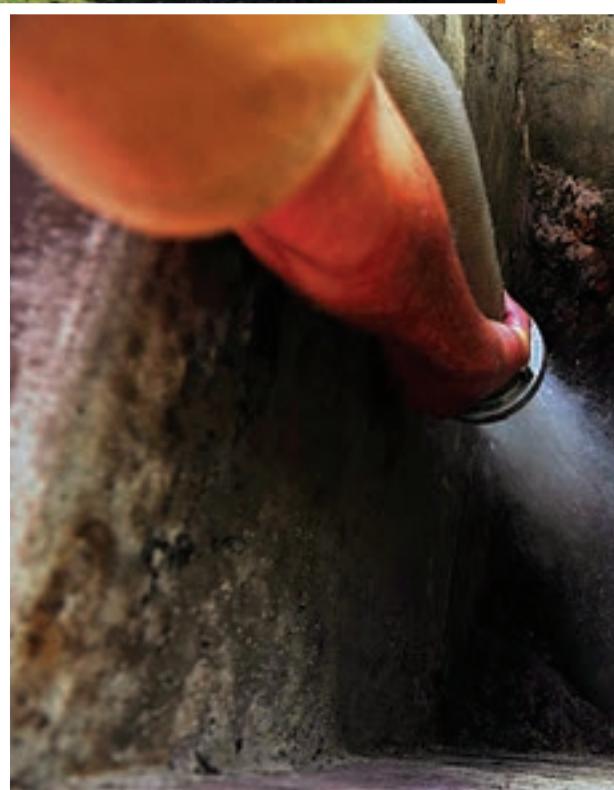
Mjeseci bez kiše i vrlo visoke temperature sasušile su zemlju i presušile bunare, a oni su glavni izvor vode za većinu naselja općine Podgorač.

Stoga je OSRH priskočio u pomoć stanovnicima ugroženih naselja kako bi prevladali sušu i normalizirali im život, koliko je to u ovim uvjetima najviše moguće. U provedbi te zadaće od 28. kolovoza sudjeluje ukupno šest vojnih kamiona cisterni te 14 pripadnika OSRH-a



Četrnaest pripadnika OSRH-a već je prvog dana dolaska na teren uspješno organiziralo sustav koji omogućava da se raspoloživim vozilima osigura više od 30 tura dostave vode dnevno ugroženim kućanstvima

Dugo sušno i vruće ljetno posebno se negativno odrazilo na području slavonske općine Podgorač. Mjeseci bez kiše i vrlo visoke temperature sasušile su zemlju i presušile bunare, a oni su glavni izvor vode za većinu naselja te općine. Stoga je OSRH priskočio u pomoć stanovnicima ugroženih naselja općine Podgorač da bi prevladali sušu i normalizirali im život, koliko je to u ovim uvjetima najviše moguće. U provedbi



In pogodjenu općinu Podgorač

te zadaće od 28. kolovoza sudjeluje ukupno šest vojnih kamiona cisterni te 14 pripadnika OSRH-a i to četiri kamiona cisterne i 10 ljudi iz sastava Bojne NBKO HKoV-a te dvije cisterne i četiri

pripadnika Zapovjedništva za potporu. O razmjerima njihova posla pokazuje podatak da je od devet naselja općine Podgorač čak njih sedam, i to Podgorač, Ostrošinci, Razbojište, Bijela Loza, Budimci, Poganovci i Kršinci, pogodjeno sušom i nedostatkom pitke vode i vode za domaćinstvo i stoku. Procjena je načelnika općine Podgorač Gorana Đanića da je presušilo oko 500 bunara u općini koja ima oko 3300 stanovnika. Kad se uzme u obzir da su ti bunari uglavnom jedini izvor vode, da je riječ o poljoprivrednom kraju te da gotova sva domaćinstva imaju stoku koju treba svaki dan napojiti, mogu se donekle nazrijeti razmjeri i veličina problema koji ih je zadesila.

30 tura dostave vode dnevno

Četrnaest pripadnika OSRH-a već je prvog dana dolaska na teren uspješno organiziralo sustav koji omogućava da se raspoloživim vozilima osigura više od 30 tura dostave vode dnevno ugroženim kućanstvima. Vozila su na terenu od 8 ujutro do 20 sati navečer i u

što kraćem roku nastoje organizirati dostavu vode. Voda se dostavlja prema dnevnom planu koji svako jutro vojnicima dostave iz Općine, a sastavljen je na temelju dnevnih prioriteta i kritičnosti stanja pojedinih domaćinstava.

Doprema se kamionima cisternama zapremnine od 3000 do 6000 litara, ovisno o vrsti vozila. S obzirom na potpuno presušenu većinu bunara, jedan kamion u jednoj turi dostavi vodu za jedno do tri domaćinstva te se nakon pražnjenja žurno vraća u najbliže naselje Stipanovci gdje se puni vodom iz vodovoda. I tako neumorno cijeli dan, jer mnogo je praznih bunara i mnogo onih koji je željno iščekuju. ■

Vozila su na terenu od 8 ujutro do 20 sati navečer



Bunari opet u funkciji

Punjene cisterni iz vodovoda u naselju Stipanovci



9

Desetnik Toni Kuzmić, ZzP

Dvije cisterne iz sastava ZzP-a došle su na teren 28. kolovoza, koordinirali smo suradnju s načelnikom općine Podgorač te dobili popis domaćinstava. Organizirali smo opskrbu vodom tako da je dobije što više stanovnika. Priлагodavamo se stanju na terenu u hodu uz dogovor s nadređenima i predstvincima Općine.





Lana KUNIĆ, foto NATO

NATO pokrenuo novu web stranicu



U svrhu pružanja sveobuhvatnih i pravodobnih informacija koje se tiču piratstva u okolini Roga Afrike, NATO je pokrenuo novu web stranicu. Stranica će pružati sve informacije koje su potrebne trgovcima glede potencijalnih rizika na brodskim putovima. O novoj je stranici uime Saveza, admirал Sir Trevor Soar kazao da je piratstvo ozbiljna prijetnja, a da će NATO slušati svoje korisnike i odgovoriti na njihove potrebe novim, interaktivnim i relevantnim web stranicama. Inače, sve informacije dostupne su na internet skoj adresi www.shipping.nato.int.

Sućut obiteljima poginulih u bombaškom napadu u Nigeriji



Glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen, u pismu glavnom tajniku UN-a Ban Ki moonu uime Saveza izrazio je najdublju sućut obiteljima žrtava napada usmjerenih na UN-ovo ured u Nigeriji. "Bio sam zgrožen viještu o strašnom bombaškom napadu", stoji u pismu sućuti glavnog tajnika. Rasmussen je kazao i da NATO oštro osuđuje strašna djela usmjerena protiv osoblja UN-a. Naime, u eksploziji bombe u zgradbi Ujedinjenih naroda u nigerijskoj prijestolnici Abudži poginulo je najmanje deset osoba, a poprilično je oštećena višekatnica u kojoj je sjedište UN-a.

Koalicija pozvana da nastavi pružati potporu



Iako se borbe u Libiji bliže svom kraju, a libijski ustanici su i pred osvajanjem Sirta, rodnoga grada Moamera Gadafija, još uvijek nije izvjesno gdje se vođa te zemlje skriva. Naime, odbjegli Gadaffi mogao bi biti i u Tripoliju, gradu koji je nedavno osvojila oporba čime je nakon više od 40 godina srušena vladavina tog diktatora. Inače, u napadu na Sirt sudjeluju i borbeni zrakoplovi NATO saveza, iz kojeg je potvrđeno da su zrakoplovi do nedjelje tri dana za redom bombardirali Sirt te da se situacija u tom gradu ponomo prati.

Početkom tjedna vođa libijske pobune Mustafa Abdel Džalil izjavio je u Dohi da je pukovnik Gadaffi još "opasan" i pozvao je međunarodnu koaliciju da nastavi podupirati novu vlast u Libiji. Izazov koji Gadaffi upućuje koalicijским snagama i dalje je opasan, ne samo za libijski narod već i za cijeli



svijet, podsjetio je Džalil, koji je i predsjednik Nacionalnog prijelaznog vijeća, političkog tijela pobunjenika.

“Pozivamo koaliciju da nastavi pružati potporu”, kazao je prilikom otvorenja sjednice zapovjednika glavnog stožera zemalja sudionica vojne intervencije u Libiji. On je iskoristio priliku da oda počast NATO-u za odlučujuću ulogu u pobunjeničkom otporu, kazavši da bez vojne potpore NATO-a, pobunjenici ne bi nikad postigli ovaj uspjeh. Podsjetimo, međunarodna koalicija je počela vojnu intervenciju u Libiji 19. ožujka, na temelju rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a, pozivajući se na zaštitu civila od represije Gadafijeva režima koja je bila odgovor na pobunu što je izbila sredinom veljače. Inače, zbog obrata u Libiji tijekom vikenda glavni tajnik NATO-a Rasmussen je u intervjuu za francuski Journal du Dimanche čestitao “libijskom narodu na pobjedi protiv tirana” te kazao da je ponosan i na ono što su napravili saveznici. Istaknuo je da je ovo pobjeda libijskoga naroda protiv tiranije. “Libijci će sami skovati budućnost vlastita društva. Dakle, najprije treba pohvaliti same Libijce koje su predvodili pripadnici oporbe. No istodobno sam ponosan i na ono što smo mi, saveznici napravili”, izjavio je Rasmussen, pošto su preuzezeli nadzor nad gotovo cijelim Tripolijem. Glavni je tajnik istaknuo da je UN ovlastio Savez da štiti civilno stanovništvo te da je spriječen masakr i da su spašeni mnogobrojni životi. “Otkad smo preuzeli odgovornost za tu operaciju,

proveli smo više od 22.000 zračnih akcija te djelomično ili potpuno uništili oko 5000 legitimnih vojnih ciljeva. Sve smo to postigli bez civilnih gubitaka”, rekao je Rasmussen ističući da vjeruje u Nacionalno prijelazno vijeće (NPV) u toj zemlji. Inače, NPV je zatražio međunarodnu pomoć kako bi se Libija oporavila od šestomjesečnog rata koji je paralizirao gospodarstvo u toj zemlji. Prema najavama iz Sjedinjenih Američkih Država, one su obećale deblokadu 1,5 milijardi dolara libijskih sredstava blokiranih početkom godine koja će staviti na raspolaganje novoj vlasti u Libiji. I prije borbi koje su započele u Sirtu, najveće bitke vodile su se u Tripoliju. Ondje Gadafijeve snage nadziru tek dio glavnog grada, kamo su pobunjenici ušli prošloga tjedna. Iako se za libijskim vođom još traga, potvrđeno je da su dvojica Gadafijevih sinova, Muhamed i Saif al-Islam, uhvaćeni. O stanju u toj zemlji očitovalo se i glavni tajnik UN-a Ban Ki-moon koji je kazao da su sve članice UN-a obvezne poštovati odluke Međunarodnog kaznenog suda (ICC) koji je izdao uhidbeni nalog za Gadafija. Zbog napretka pobunjenika prošloga tjedna oglasila se u Europsku uniju, a čija je visoka predstavnica za vanjsku politiku i sigurnost Catherine Ashton pozvala Gadafija da odmah odstupi s vlasti i izbjegne daljnje prolijevanje krvi u toj zemlji. Iz sjedišta NATO-a u Bruxellesu poručeno je da je kraj režima Moamera Gadafija u Libiji blizu i njegovi pristaše vode izgubljenu bitku.

Leida PARLOV, foto PP NOS



VATRENIH DEVET KOLOVОŠ

Do 28. kolovoza ove godine zračne snage PP NOS OSRH-a u gašenju požara angažirane su 123 puta, od čega tri puta u susjednoj Bosni i Hercegovini. Rekordno visoke temperature u kolovozu podigle su indeks žestine i ugroženosti od požara na najvišu točku, tako da je najintenzivniji angazman zračnih snaga bio od 19. do 27. kolovoza. Tih su vatreñih devet kolovoških dana zračne snage, ukupno 14 letjelica HRZ-a i PZO-a gasile 39 požara u šest županija

Požara nažalost ima više nego prošle godine. Protupožarne namjenske organizirane snage (PP NOS) OSRH-a gotovo svakodnevno su aktivne bilo na požarištima ili u redovitom PP izviđanju priobalja. Zapovjedništvo PP NOS-a u Divuljama je u stanju budnosti 24 sata. Nije bilo mirno ni 29. kolovoza kad smo ih posjetili. Air Tractor koji je bio u jutarnjem izviđanju vidio je dim na granici s Bosnom i Hercegovinom. Drugi je nekoliko sati poslije javljao o mogućem požaru u mjestu Kali na otoku Ugljanu. U operativnoj sobi u Zapovjedništvu PP NOS-a prati se situacija, prikupljaju informacije. Sa svojim timom je i zapovjednik PP NOS-a general-bojnik Mate Obradović. Primaju se informacije s terena, analizira situacija, daju upute, prati meteo situaciju. Karta priobalja iza njega na kojoj se označavaju opožarena mjesta se crveni.

Do 28. kolovoza ove godine zračne snage PP NOS-a u gašenju požara angažirane su 123 puta, od čega tri puta u susjednoj Bosni i Hercegovini. Usporedbe radi, tijekom cijele prošle godine sudjelovale su u gašenju 90 požara. Najviše požara dosad je bilo u Splitsko-dalmatinskoj i Šibensko-kninskoj županiji. Jedan od razlog tome je, napominje general Obradović, konfiguracija terena. U Šibensko-kninskoj županiji je najveća ruža vjetrova tako da ne čudi što je tamo veliki



Helikopter MI-8 u gašenju požara

Zapovjednik Zapovjedništva PP NOS-a general-bojnik Mate Obradović nerijetko izravno s terena zapovijeda akcijama gašenja požara



broj požara. Jedini požar koji je poprimio veće razmjere bio je onaj na Braču što se gasio četiri dana tijekom kojih su PP letjelice OSRH-a ispuštale 7 milijuna litara vode.

Odlučujuća dobra prosudba, brzina intervencije i dobra koordinacija

Rekordno visoke temperature u kolovozu podignule su indeks žestine i ugroženosti od požara na najvišu točku, tako da je najintenzivniji angažman zračnih snaga bio od 19. do 27. kolovoza. Tih

ŠKIH DANA

su vatrene devet kolovoških dana zračne snage, ukupno 14 letjelica HRZ-a i PZO-a (Canadairi, Air Tractori te helikopteri Mi-8) gasile 39 požara u šest županija. Požari su izbijali gotovo istodobno na različitim lokacijama tako da su izvrsnom koordinacijom između Zapovjedništva PP NOS-a, pilota, županijskih zapovjednika i Vatrogasnog operativnog središta DUZS - zračne snage preusmjeravane s jednog na drugo požarište i uspješno se borile s vatrom.

U ovakvim situacijama, kad istodobno gori na više mjesta, posebno do izražaja dolazi umijeće i odlučnost vodenja i zapovijedanja.

Zapovjednik Zapovjedništva PP NOS-a general-bojnik Mate Obradović nerijetko odlazi na požarišta i izravno s terena zapovijeda akcijama gašenja požara, posebice u slučajevima većeg broja angažiranih snaga OSRH-a. "S obzirom na najave o dugom i topлом ljetu, očekivali smo da će ove godine biti više požara. Iz Državnog hidrometeorološkog zavoda prognozu dobivamo 24 sata unaprijed, ali i redovito dva puta dnevno. Imamo ulaz i na njihov satelitski link i situaciju možemo pratiti na mikro i makrorazinu po svim meteorološkim odlilkama i karakteristikama svakog dijela priobalja. Ako se to analitički prati, što mi ovdje i radimo, onda možemo unaprijed

pripremati snage. Dan prije znamo gdje će biti veliki indeksi žestine i ugroženosti te dajemo upozorenje posadama zrakoplova ili ih razmjestimo da budu što bliže tim područjima", objašnjava general Obradović i napominje da u gašenju požara ostvarujemo i u svjetskim razmjerima natprosječne rezultate.

Dobra prosudba, brzina intervencije i dobra koordinacija te iznimno dobra suradnja sa svih sedam županijskih zapovjednika priobalja odlu-

Jedini požar koji je poprimio veće razmjere bio je onaj na Braču što se gasio četiri dana tijekom kojih su PP letjelice OSRH-a ispuštile 7 milijuna litara vode

ANGAŽIRANJA PP EŠKADRILE AVIONI I PP NOSK HELIKOPTERI NA POŽARIMA OD 15. 05. DO 27.08.2011.

TIPO ZRAKOPLOVA	LETONA	SATI NA LETU	UTROŠENO LITARA GORIVA	IZBACENO VODE U T.	PROTUPOŽARNA IZVIĐANJA LETOVNIKU/GORIVO	UTROŠENO LIT. GORIVA (DRUKA/PILOT+VATE)
CL415	3.972	427:45	351.229	22.652	1/1.080	20.028
AT802F	230	80:30	20.138	691	13/5.668	0
AT802A	642	97:25	30.507	1.770	1/1.000	420
Mi-8 MTV 1	989	101:20	66.045	1.883	12/3.700	36.800
UKUPNO	5.833	707:00	467.919	26.995	27/11.448	57.348

čujući su, kaže general Obradović koji namjenjenskim snagama OSRH-a zapovijeda od samog osnivanja, s malim prekidima, već sedmu godinu. Osim Zapovjedništva PP NOS-a u Divuljama su, također prema potrebi, bazirani Air Tractori i Canadairi. Prema njegovim riječima dobrom organizacijom skraćeno je vrijeme podizanja zračnih snaga, napravilo se mnogo na sustavu veza kojim su pokrivene sve županije, na cijelom prostoru priobalja, tako da informacije dobivaju brže i u svakom trenutku imaju pregled zbivanja u svim županijama. Sve to pomaže im kod

Neprocjenjivo su važna i PP izviđanja koja se svakodnevno provode u nekoliko navrata. U izviđanja idu često Air Tractori koji sa sobom nose vodu te vide li manji požar, mogu odmah djelovati



Na požarištu položio ispit

Zadarska županija, mjesto Smoković 24. kolovoza. Stoti je požar u ovoj sezoni. Na požarištu je i jedan avion AT-802 Air Tractor. Uspješnim djelovanjem vodenim bombama požar je lokaliziran. U gašenju požara kao pilot Air Tractora bio je mladi pilot HRZ-a i PZO-a (natporučnik Juršić) koji je nakon uspješno završene preobuke, baš na gašenju ovog požara, položio ispit za samostalno gašenje šumskih požara.

Čestitamo!

Kod svakog gašenja požara veoma je važna dobra koordinacija sa zemaljskim snagama



određivanja stupnja prioriteta. Neprocjenjivo su važna i PP izviđanja koja se svakodnevno provode u nekoliko navrata. U izviđanja idu često Air Traktori koji sa sobom nose vodu te vide li manji požar, mogu odmah djelovati. Kako bi bili što djelotvorniji, tehničko osoblje 93. zb Zemunik eventualne kvarove otklanja po noći tako da su ujutro letjelice spremne.

Svako gašenje požara je let na rubu sigurnosti

Posebno se ističe profesionalnost, obučenost i iznimna požrtvovnost posada zrakoplova,

piloti svakodnevno lete na maksimalnim dnevnim opterećenjima suočavajući se s velikim rizicima na mnogobrojnim požarištima, jer svako gašenje požara je let na rubu sigurnosti i najsličniji je borbenim zadaćama. Bilo je situacija koje su zahtijevale letenje na iznimno malim visinama zbog orografije terena, slabe vidljivosti, jakog dima i vjetra da bi se spasilo ljudi i imovinu. Piloti su u svakodnevnim dežurstvima i od njih se zahtijeva maksimalna psihofizička spremnost i izdržljivost za sigurnu provedbu zadaće.

“Ovo je združeno zapovjedništvo u kojem su predstavnici sve tri grane OSRH-a. Da bi operacija koju provodimo bila uspješna, sve karike moraju dobro funkcioniрати”, kaže Obradović zadovoljan timom kojim zapovijeda.

Napominje da imaju veliku potporu načelnika GS OSRH-a, kao i svih segmenata OSRH-a, a također i ministra obrane. Bez toga se ne bi moglo, ističe. Dobro surađuju i s Pomorskom policijom i Lučkom kapetanijom čija im je pomoći nužna kod uzimanja vode jer im oni moraju pravodobno osigurati područje s kojeg se uzima. Izvrsno surađuju i s Državnim hidrometeorološkim zavodom s kojima su svakodnevno u kontaktu.

Protupožarna sezona službeno traje do 31. listopada. General Obradović kaže kako se očekuje da će ovakvo vrijeme i opasnost od požara potrajati do sredine rujna, a smanjenje opasnosti može se očekivati tek početkom listopada. ■

ANGAŽIRANJE PP OS RH PO ŽUPANIJAMA I IZVAN RH U PERIODU OD 15.05. – 28.08.2011.

ŽUPANIJА	SVIBANJ	LIPANJ	SRPANJ	KOLOVOZ	OPOŽARENO HEKTARA	UKUPNO ANGAŽIRANJA PO ŽUPANIJAMA
ISTARSKA	0	0	0	1	100	1
PRIMORSKO GORANSKA	0	0	0	0	0	0
LIČKO SENJSKA	0	0	0	1	80	1
ZADARSKA	1	3	4	21	299	29
ŠIBENSKO KNINSKA	1	3	15	20	2701	39
SPLITSKO DALMATINSKA	0	10	26	10	4287	46
DUBROVAČKO NERETVANSKA	0	0	1	3	29	4
ANGAŽ. IZVAN RH (BIH)	0	0	1	2	25	3
UKUPNO ANGAŽIRANJA PO MJESECIMA	2	16	47	58	7.521	123

Uručeno odlikovanje Reda hrvatskog trolista brigadiru Kaliszewskom

Državni tajnik u MORH-u Pjer Šimunović uručio je 25. kolovoza uime predsjednika RH Ive Josipovića odlikovanje Reda hrvatskog trolista vojnom izaslaniku Republike Poljske u odlasku, brigadiru Krzysztofowi Kaliszewskiemu za osobiti doprinos razvoju bilateralnih odnosa ministarstava obrane Republike Hrvatske i Republike Poljske. Dodjeli odlikovanja nazočio je i veleposlanik Republike Poljske u Hrvatskoj, Wiesław Tarka.

Tom prigodom državni je tajnik Šimunović istaknuo da je doprinos brigadira Kaliszewskog u uspješnom održavanju i unapređivanju obrambene suradnje dvaju ministarstava vrlo važan, posebice u području obrambene politike te suradnje i potpore specijalnih snaga i vojne policije dviju država. Brigadir Kaliszewski je svojim nesebičnim i predanim radom zasluzio da ga se zove prijateljem Hrvatske, naglasio je državni tajnik Šimunović.

Zahvaljujući na odlikovanju brigadir Kaliszewski istaknuo je odličnu suradnju s djelatnicima Ministarstva obrane i pripadnicima Oružanih snaga RH te je izrazio želju da se takva suradnja nastavi i u budućnosti.

Vojnog izaslanika brigadira Kaliszewskog primio je i načelnik Glavnog stožera OSRH-a general-pukovnik Drago Lovrić, koji je brigadiru zahvalio na obnašanju uspješnog mandata vojnog izaslanika u Republici Hrvatskoj te je tom prigodom izrazio nadu u nastavak i proširenje bilateralne vojne suradnje dviju zemalja. General Lovrić je posebno zahvalio na pruženoj pomoći Republici Hrvatskoj na



Snimio Josip KOPI

15

njezinu putu u euroatlantske integracije. Prema njegovim riječima bilateralna vojna suradnja dviju zemalja primjer je uspješne suradnje dviju članica NATO saveza. Istaknuo je izvrsne odnose Vojne policije i Bojne za specijalna djelovanja s poljskim kolegama, te zajedničko sudjelovanje u mirovnoj operaciji Europske unije EUFOR Čad u kojoj je hrvatski kontingenat bio razmješten u Multinacionalnoj bojni Sjever pod zapovjedništvom poljskih oružanih snaga.

Brigadir Kaliszewski je zahvalio i izrazio zadovoljstvo što je bio u mogućnosti raditi na unapređenju bilateralnih odnosa s Oružanim snagama RH te je istaknuo uvjerenje da će se dobra suradnja dvaju ministarstava i oružanih snaga nastaviti i ubuduće.

OJI



Projekt VoGIS

Projektom "Vojni geoinformacijski sustav – VoGIS" Geofoto uspostavlja za potrebe Ministarstva obrane i Oružanih snaga jedinstveni geoinformacijski sustav koji je usklađen s domaćim i međunarodnim normama u domeni geoinformatike te NATO standardima. VoGIS time postaje jedinstveni i centralizirani sustav za razvoj budućih aplikacija u domeni vojnih prostornih informacija radi podrške u procesima planiranja, realizacije i analize vojnih operacija.



Lada PULJIZEVIĆ, foto HVU

Katedra obuhvaća djelatnosti triju odsjeka: Odsjeka vojne geografije, Odsjeka vojne kineziologije te Odsjeka vojne psihologije. Upravo ovakva struktura odsjeka unutar katedre je jedan od pokazatelja primjene visokih međunarodnih standarda u naš sustav vojnog školovanja

Katedra općevojnih predmeta



U sklopu Dekanata Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski" na zagrebačkom Črnomercu, među sedam ondje ustrojenih katedri, već godinama djeluje i Katedra općevojnih predmeta. Ona obuhvaća djelatnosti triju odsjeka: Odsjeka vojne geogra-

fije, Odsjeka vojne kineziologije te Odsjeka vojne psihologije. Upravo ovakva struktura odsjeka unutar katedre je, po riječima načelnika Katedre

opće vojnih predmeta, pukovnika Vjekoslava Ferenčine, jedan od pokazatelja primjene visokih međunarodnih standarda u naš sustav vojnog školovanja. "U skladu s NATO standardima, vojnik treba biti fizički i psihički pripremljen za napore, te osposobljen za dobro snalaženje u prostoru, a naš sustav vojne izobrazbe je takav da hrvatski vojnici, u situacijama u kojima trebaju pokazati svoju spremnost, redovito su vrlo visoko ocijenjeni", kaže pukovnik Ferenčina.

Temeljna zadaća Odsjeka vojne geografije jest primjena i razvoj suvremenih geografskih znanja, a koncept izobrazbe temelji se na sustavu sljednosti usvajanja znanja, ovisno



Odsjek vojne kineziologije je zadužen za provedbu tjelesnog vježbanja kao integralnog dijela svakodnevnih djelatnosti pripadnika OSRH-a



o razini izobrazbe te dužnosti za koju se polaznici osposobljavaju. Tako se na svim razinama izobrazbe, uz teorijsku razinu, vodi računa i o praktičnoj primjeni usvojenih znanja, a Vojna topografija, Temelji geografsko-informacijskih sustava (GIS), Osnove geografsko-informacijskih sustava i Vojna geografija predmeti su koji su sastavni dio svih razina dočasničke i časničke izobrazbe te Zapovjedno-stožerne izobrazbe.

Odsjek vojne kineziologije je, na svim razinama izobrazbe svih polaznika škola na HVU "Petar Zrinski", zadužen za provedbu tjelesnog vježbanja kao integralnog

dijela svakodnevnih djelatnosti pripadnika OSRH-a. Uz redovitou izobrazbu polaznika škola na HVU, djelatnici Odsjeka kineziologije provode i brojne izvannastavne aktivnosti, sportska na-

tjecanja te obuku skijanja s kadetima.

Temeljna zadaća Odsjeka vojne psihologije jest osposobljavanje časnika i dočasnika OSRH za uspješan rad na ostvarenju temeljnog strategijskog polazišta u razvitku svake djelotvorne vojske: razvijanje i jačanje ljudskih psihičkih potencijala kao najvrjednijeg čimbenika bojne spremnosti.

Uz ove djelatnosti, Katedra općevojnih predmeta velik dio svojih aktivnosti usmjerava i na izdavačku djelatnost. Zahvaljujući tome, tijekom posljednjih godina tiskani su brojni udžbenici i priručnici koji služe nastavi na HVU, dok je jedan dio materijala u pripremi i ubrzo će biti objavljen. ■

PRETPLATI SE NA HRVATSKI VOJNIK UŠTEDI I ODABERI DAR

Poštovani čitatelji!

U želji da vam budemo što dostupniji, a istodobno žečeći nagraditi vašu vjernost, svima zaинтересiranim, dosadašnjim i budućim čitateljima koji se do **31. prosinca 2011.** odluće za godišnju pretplatu na časopis **Hrvatski vojnik**, darujemo naše proizvode po vašem izboru.



ZA VAŠU VJERNOST DARUJEMO TRI DVD IZDANJA ILI TRI CD NASLOVA
ILI JEDNU OD KЊIGA MEĐU PONUĐENIM NASLOVIMA:

KNJIGE:

Suvremeno oklopništvo
10 godina sudjelovanja RH u međunarodnim mirovnim misijama
Pozdrav iz Chaghcharana
Hrvatski vojnik u službi zajednice

FOTOMONOGRAFIJE:

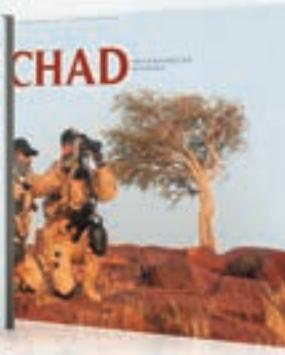
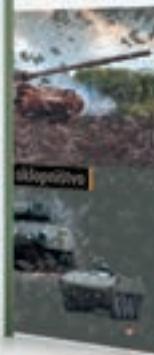
Mirovna operacija CHAD
Vojska pobjednika

DVD IZDANJA:

Krila obuze
Zantimanje Vojni pas
Kadetski bal
Mirovna operacija CHAD
VRO Oluja - 5 minuta za sjećanje
Čuvari svjetskog mira

CD IZDANJA:

Simfonijski puhački orkestar OSRH i klapa HRM "Sv. Juraj" - Domovini s ljubavlju
Simfonijski puhački orkestar OSRH - Hrvatske koračnice
Klapa HRM "Sv. Juraj" - Najbolje od klape



Potrebno nam je dostaviti kopiju uplatnice za godišnju pretplatu s adresom na koju želite da se šalje Hrvatski vojnik i namakom za koju nagradu ste se odlučili na mail: hvojnik@morth.hr ili fax: 01/3784 322

Nagradu za vašu vjernost šaljemo poštom na vašu adresu.

Godišnja pretplata na Hrvatski vojnik je 280 kuna.

BROJ DAROVA JE
OGRANIČEN.
ODLUČI SE JOŠ DANAS!

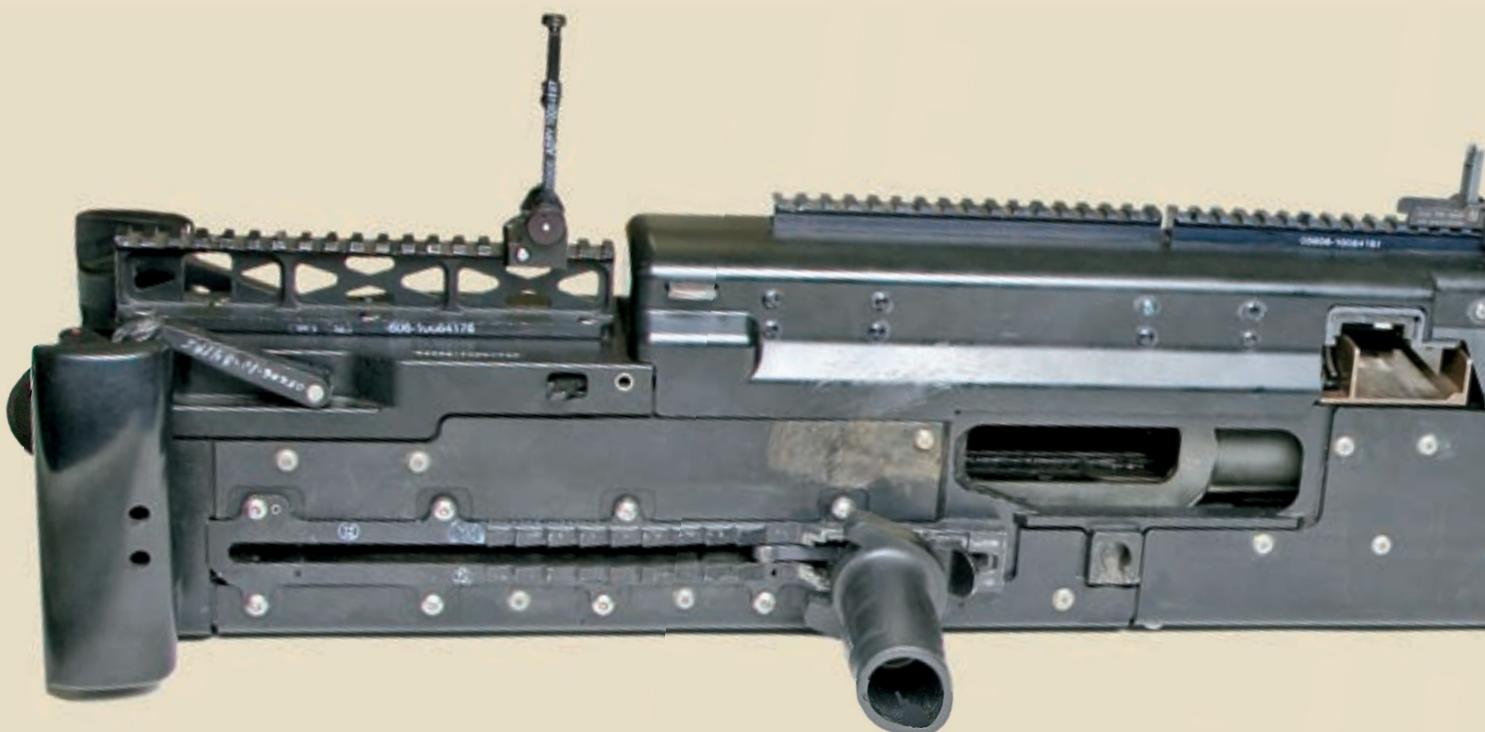
MODERNIZACIJA PZO SUSTAVA 2K12 KUB

Pri kraju je razvoj moderniziranog samovoznog PZO sustava Kub (poznat kao SA-6 u NATO-u) koji je pokrenulo češko ministarstvo obrane. Program provode domaća tvrtka Retia koja je zadužena za elektroničke sustave te MBDA koja u osnovi osigurava novu raketu Aspide 2000 umjesto originalnih 9M9 kojima su istekli resursi. Modernizirana inačica pod imenom 2K12 KUB CZ je namijenjena češkoj vojsci kojoj trebaju četiri bitnice, a zanimanje su pokazali Egipat i Alžir. Retia i MBDA napominju kako je riječ o niskorizičnoj, brzoj i financijski povoljnoj modernizaciji. Zahvat obuhvaća ugradnju nove elektronike u ciljnički i motriteljski radar, zamjenu označivača cilja, dodavanje poboljšanog dnevnog optičkog sustava, novu komunikacijsku opremu, nove radne postaje, digitalna računala, moderne generatore te novi, NATO kompatibilni IFF sustav. Lansirno vozilo nosi tri rakete Aspide 2000 u zatvorenim kontejnerima/lanseri-



ma. Nove rakete sustavu pružaju domet od 23 km s visinskim rasponom od 25 do 12.000 metara te mnogo bolju otpornost na protumjere u odnosu na stare rakete. Modernizirani sustav je ispitivan na češkim poligonima tijekom 2007. i 2009. a ispitivanja s novim raketama su predviđena za 2012.

V. SLAVER



Započela je probna proizvodnja nove teške strojnica XM806 za potrebe Američke kopnene vojske (US Army). Nova strojnica je zamišljena, razvijena i načinjena kao nasljednik popularne teške strojnica Browning M2 kalibra .50 BMG odnosno 12,7 x 99 mm NATO. Stara strojnica M2 je konstruirana još prije II. svjetskog rata te je danas vjerojatno najraširenija teška strojnica na svijetu. Pred

nasljednicom XM806 je težak i zahtjevan zadatak, jer duga desetljeća uporabe pretvorila su M2 u svojevrsnu legendu.

No, XM806 je vjesnik novog vremena i nudi znatno više nego stara M2. Iako je XM806 još uвijek u razvoju i početak dostave strojnica u postrojbe predviđen je za 2014., već sad se nazire mnoštvo detalja koji trebaju pozicionirati XM806 kao

najmoderniju tešku strojnici 21. stoljeća. Tijekom razvoja iz nove je teške strojnice ispaljeno više od 300.000 metaka, još se testiraju posljednje izmjene načinjene na zatvaraču i prilagodbi dijela čela zatvarača koji naliježe na komoru metka.

Najvažnija je odlika nove strojnica dvostrukog manja masa. Tako M2 ima masu od 38 kg dok nova XM806 teži samo 18 kilo-

NASTAVAK DIGITALIZACIJE IZRAELSKЕ VOJSKE

Izrael nastavlja provoditi program digitalne vojske pod imenom Tzayad (akronim na hebrejskom za "Digitalizacija kopnenih snaga") u sklopu kojeg će se digitalnom opremom opremiti dodatne divizije. Glavni ugovarač, Elbit Systems je objavio da je primio narudžbu od ministarstva obrane u iznosu od 40 milijuna dolara. Inače, cijeli program vrijedi 300 milijuna dolara i provodi se od 2004. godine, a predviđeno trajanje je deset godina. Tijekom 2008. sustavom je opremljena prva divizija u izraelskoj vojsci te se primjenjuje spiralni koncept opremanja gdje se komponente raspoređuju postrojbama kako ih se razvija i usavršava. Tako su elementi sustava rabljeni još tijekom kratkotrajnog rata u Libanonu 2006. Tzayad se trenutačno nalazi pri završetku provedbe prve faze. Novi ugovor obuhvaća dostavu i održavanje svog hardvera i softvera, uključujući zapovjedno-nadzorne radne postaje te sustave za obradu i raspodjelu podataka. Pro-



Foto: Izraelska vojska

19

gram je namijenjen povezivanju izvora podataka sa snagama koje izravno borbeno djeluju (koncept "sensors to shooters") kroz sve zapovjedne razine čime će se osigurati koordinacija snaga, fleksibilno organiziranje združenih borbenih skupina, pristup ažuriranim pregledima stanja na terenu, poboljšanje sposobnosti preživljavanja i veća preciznost djelovanja te djelotvornija uporaba ljudstva i drugih resursa.

V. SLAVER

NOVA TEŠKA STROJNICA



Foto: US Army

grama. Druga važna prednost nove teške strojnica jest za 60 posto manji trzaj oružja tijekom paljbe. To strijelcu olakšava ciljanje i omogućava bolju preciznost. Treća je važna prednost, postignuta naprednom konstrukcijom, ta da XM806 omogućava bržu i jednostavniju zamjenu cijevi. Razvijen je novi sustav postavljanja strojnica XM806 na vozila koji omogućava brže skidanje s

postolja na vozilu te njezinu uporabu kao pješačkog oružja za potporu. Za XM806 je razvijeno i novo tronožno postolje koje je lakše i djelotvornije u odnosu na staro tronožno postolje koje rabi M2.

S obzirom da rabi isti metak kao i stara M2, nova teška strojnica ima i slične balističke odlike te ostvaruje isti najveći domet od 2000 metara. Najveća teoretska brzina

paljbe iznosi do 260 metaka u minuti. No, praktična je brzina paljbe manja i u praksi iznosi od 100 metaka u minuti kod snažnog paljbenog djelovanja pa do 40 metaka u minuti kod produženog djelovanja od 10 minuta. Na XM806 se mogu postaviti razni optički ciljnici a dolazi opremljena pričuvnim mehaničkim cilnjnikom.

T. VLAŠIĆ

KOMERCIJALIZACIJA MORSKIH MINA

Tvrta Expal, proizvođač streljiva i tvrtka Sociedad Anónima de Electrónica Submarina (SAES), specijalist podvodne elektronike i akustike potpisale su sporazum o suradnji za proizvodnju i komercijalizaciju morskih mina. Sporazum je rezultat bliske suradnje obje tvrtke u potrazi za mogućnostima, zajedničkom proizvodnjom i prodajom ove vrste proizvoda kao i za optimizaciju resursa za proizvodnju i marketing.

Program razvoja podmorničke inteligentne mine MINEA za španjolsko ministarstvo obrane je posebna prilika za navedene tvrtke. Mina je osmišljena za lansiranje iz podmorničke torpedne cijevi a njezin modularni dizajn omogućava prilagodbu na bilo koju inačicu podmornice. Modularnost mine je također omogućila razvoj drugih oblika, uključujući konusni oblik koji se specijalno rabi na plažama.

Trenutačno, MINEA se nalazi u fazi ispitivanja u borbenom okruženju te je namijenjena izvozu i ponuđena je različitim zemljama koje imaju potrebu za ovakvom vrstom zaštite svojih opskrbnih linija.

M. PTIĆ GRŽELJ



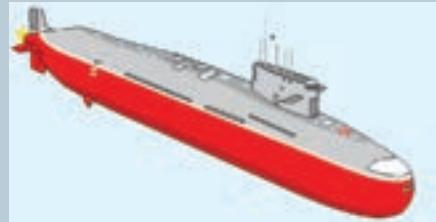
Foto: NAI0

DRUGA INDIJSKA NUKLEARNA PODMORNICA

Indija je počela gradnju svoje druge podmornice na nuklearni pogon naoružane nuklearnim projektilima u klasificiranom objektu u državi Visakhapatnam. Neimenovani izvori izjavili su da je kobilica novog plovila već položena te su početni radovi na gradnji trupa u punome jeku.

Projekt gradnje drugog plovila u klasi je pokrenut prije samo 24 mjeseca nakon službenog ulaska u operativnu uporabu prve podmornice u klasi INS Arihant. Razvidno je da je bilo potrebno manje vremena za početak gradnje drugog plovila u odnosu na prvo, upravo zbog već spomenutog iskustva.

Iako točni podaci o napretku projekta nisu dostupni, doznaje se da je izrada trupa i ostalih dijelova konstrukcije u tijeku dok je nuklearni reaktor proizведен



uz pomoć Rusije. Elektronički i preostali brodski sustavi su domaće proizvodnje te su razvijeni u laboratorijima Organizacije za istraživanje i razvoj vojne tehnologije (DRDO). Početak pokusne plovidbe druge podmornice očekuje se do 2015. dokad bi indijska mornarica imala operativne dvije podmornice na nuklearni pogon, INS Arihant te drugu, rusku klase Akula II što će biti preimenovana u INS Chakra koja je unajmljena od Rusije na 10 godina.

M. PTIĆ GRŽELJ



ALŽIR NARUČIO TALIJANSKI LPD

Alžirsko ministarstvo obrane potpisalo je ugovor za gradnju i dostavu desantno-logističkog broda za potporu mornaričkim operacijama LPD-LSD (Landing Platform Dock - Landing Ship Dock) namijenjena alžirskoj ratnoj mornarici s talijanskom tvrtkom Orizzonte Sistemi Navali (OSN), zajedničkim ulaganjem tvrtki Fincantieri i Selex Sistemi Integrati.

Pretpostavlja se da će se alžirski projekt desantnog broda temeljiti na projektu desantnog jurišnog broda klase San Giorgio koju čine tri plovila, a izgrađena je za potrebe talijanske ratne mornarice. Glavne brodograđevne odlike su maksimalna istinsna 8000 tona uz duljinu 133 m i širinu 20,5 m. Omo-gućen je smještaj za 180 članova posade i do 350 vojnika s prostorom u trupu namijenjenu 30 tenkova ili 36 oklopnih vozila na gusjenicama, tri LCM desantna plovila, tri LCVP



plovila i jedan ophodni brod. Najveća je brzina 21 čv dok je doplov 7600 Nm pri brzini od 16 čvorova. Pogonski sustav sastoji od dvaju dizelskih motora Fincantieri GMT A 420.12. Helikopterska paluba ima tri sletne točke i mogućnost primanja triju helikoptera SH-3D Sea King ili 5 Agusta Bell AB-212. Temeljno brodsko naoružanje sastoji se od glavnog topa Otto Melara kalibra 76 mm te dva topa kalibra 20 mm.

M. PTIĆ GRŽELJ

RASPREMA AUSTRALSKOG DESANTNOG BRODA

Nakon 17. godina operativne uporabe u sastavu australске ratne mornarice, desantno-transportni brod HMAS Manoora službeno je povučen u matičnoj luci Garden Island u Sydneyu. Nakon brojnih problema, brod je povučen u matičnu luku na tzv. operativnu stanku nakon čega je uslijedio opsežan pregled trupa i brodskih sustava. Procjena vrijednosti potrebnog remonta i preinaka iznosila je oko 17 milijuna australskih dolara, a završetak radova bio bi sredinom 2012. Kako je inicijalna rasprema broda predviđena za kraj 2012., odlučeno je da se malo prije povuče iz uporabe bez ulaganja u spomenuti remont. Prema tradiciji, australska zastava spuštena je posljed-

nji put i predana je zapovjedniku broda Stephenu Drydenu.

Manoora je desantni brod sa sletnom palubom izvorno izgrađen 1971. za potrebe američke ratne mornarice u klasi Newport gdje je služio 23. godine, a prodan je australskoj mornarici 1994. Nakon prodaje prolazi brojne preinake pri čemu je najvažnija uspostava bolnice s 40 ležaja. Okarakteriziran je kao svestrano i izdržljivo plovilo čija je temeljna zadaća bila potpora u humanitarnim operacijama i misijama zbog katastrofa, primjerice na Solomonskim otocima i Istočnom Timoru te je bilo angažiran u brojnim operacijama na Bliskom istoku.

M. PTIĆ GRŽELJ



KONAČAN OTKAZ BUGARSKIH KORVETA



Bugarsko ministarstvo obrane objavilo je konačan otakz programa nabave korveta tipa Gowind francuskog vojno-brodograđevnog konzorcija DCNS zbog nedostatka sredstava. Program nabave korveta Gowind od svojeg početka 2004. doživio je nekoliko odgoda, no uslijedio je konačan opoziv zbog nemogućnosti osiguranja sredstava u vojnem proračunu

za financiranjem bilo koje ratne novogradnje. Sad već oponzvana nabava sastojala bi se od dviju korveta Gowind 200 s opcijom nabave dodatnih dviju jedinica. Korvete projekta Gowind nastale su kao inačica francusko-talijanskih višenamjenskih fregata FREMM.

U zamjenu, očekuje se da će se vratiti modernizaciji triju rabljenih fregata Type E-71 (klase Wielingen) koje su nabavljeni od belgijske ratne mornarice 2004. i 2007. Među prioritetima modernizacije spomenutih fregata su dogradnja raketnih sustava zemlja-zrak i zemlja-zemlja te prilagodba krmenih helikopterskih paluba čime bi se omogućile operacije novonabavljenim helikopterima AS-565 Panther tvrtke Eurocopter koncerna EADS od kojih se dostava prva dva očekuje u jesen ove godine.

M. PTIĆ GRŽELJ

JOŠ CHINOOKA ZA RAF

Britansko je ministarstvo obrane od tvrtke Boeing naručilo 14 novih helikoptera CH-47 Chinook u inačici Mk6. Vrijednost ugovora iznosi 1,64 milijarde američkih dolara, a obuhvaća dostavu helikoptera i potporu za prvi pet godina službe. Korisnik će biti Kraljevsko ratno zrakoplovstvo (RAF). Svi će helikopteri biti proizvedeni u novoobnovljenu Boeingu pogonu Ridley Township pokraj Philadelphije. Dostava novih helikoptera predviđena je od 2013. do 2015. Helikopter CH-46 Mk6 ima novi monolitni zmaj i avioniku u skladu s britanskim zahtjevima, FLIR,



spasilačku dizalicu, sustav za samoobranu te interoperabilnu komunikacijsku i navigacijsku opremu. Novi će helikopteri biti kompatibilni s postojećom flotom RAF-ovih Chinooka. Nabava novih CH-46 dio je plana modernizacije helikopterskih

sposobnosti te predviđa povećanje broja Chinooka u sastavu RAF-a na 60. Inače, RAF rabi Chinooke više od 30 godina, a letjeli su u brojnim operacijama na svim kontinentima.

T. VLAŠIĆ



PORINUT PRVI TALIJANSKI FREMM

Prva od ukupno deset višenamjenskih fregata klase Carlo Bergamini francusko-talijanskog programa FREMM (Frégate Européen Multi-Mission) namijenjenih talijanskoj ratnoj mornarici svečano je porinuta 16. srpnja u talijanskom brodogradilištu Riva Trigoso kompanije Fincantieri.

Fregata, čija se dostava očekuje početkom 2012., imat će visok stupanj operativne fleksibilnosti s mogućnošću rada u svim taktičkim situacijama. Duljine 139

m, širine 19,7 m ima istisninu pri maksimalnom gazu oko 5900 t. Carlo Bergamini imat će maksimalnu brzinu veću od 27 čv, čija se potvrda očekuje nadolazećom pokusnom plovidbom, te osigurava smještaj za posadu od 145 članova.

Plovila programa FREMM imaju najvišu razinu tehnologije te će u talijanskoj floti zamijeniti fregate klase Maestrale kao i fregate klase Lupo prodane peruanskoj ratnoj mornarici.

M. PTIĆ GRŽELJ



23

POKUSNA PLOVIDBA PRVOG KINESKOG NOSAČA

Prvi kineski nosač zrakoplova izvornog imena Varjag klase Admiral Kuznetsov (teška krstarica/nosač zrakoplova Projekt 1143.6) započeo je 10. kolovoza ove godine svoju prvu seriju dugo očekivane pokušne plovidbe. Vojni izvori navode da je početak prve pokušne plovidbe u skladu s terminskim planovima, a nakon povratka nastaviti će se konačno opremanje te ispitivanje brodskih sustava.

Varjag, koji čeka službeno preimenovanje, je svojedobno kupljen za oko 100 milijuna dolara i 70-posto je zgotovljen. Dotegnjen je u luku Dalian 2002., otkad se obavljaju radovi na njegovoj rekonstrukciji. Glavne skupine radova i opreme uključili su ugradnju pogonskog sustava, radare te raketni sustav zemlja-zrak. Nosač zrakoplova bit će preimenovan u Shi Lang, a osnovne karakteristike su mu duljina 302 m, širina 70,5 m,

istisnine 67 000 t te bi trebao postizati brzinu do 31 čv. Omogućen je smještaj do 50 letjelica, najvećim dijelom aviona Su-33 i MiG-29, protupodmorničkih i drugih helikoptera.

Vrlo je izgledno da će biti dodijeljen floti Južnokineskog mora osiguravajući pritom brodske linije i ojačati vojnu prisutnost u regiji. Ulazak u operativnu uporabu očekuje se 2015.

M. PTIĆ GRŽELJ

DOVRŠENJE PROJEKTA S-80A

Španjolska brodograđevna tvrtka Navantia objavila je 28. srpnja da je u potpunosti dovršila projekt podmornice sa zračnoneovisnim pogonom S-80A namijenjene španjolskoj ratnoj mornarici. To znači da je prva podmornica u klasi u potpunosti dovršena te je očekuje sljedeća faza u gradnji povila - brodograđevna pokušna plovidba.

Glavne odlike trupa su duljina 71 m i maksimalna širina 11,7 m uz površinsku istisninu 2200 t i podvodnu istisninu 2426 t. Specifično propulzijsko postrojenje razvijeno posebno za podmornice S-80A hibridno je, a kombinira dizelsko-električne aggregate: tri MTU dizelsko-alternatorska seta snage 1200 kW i dvije skupine od 180-ćelijskih ba-



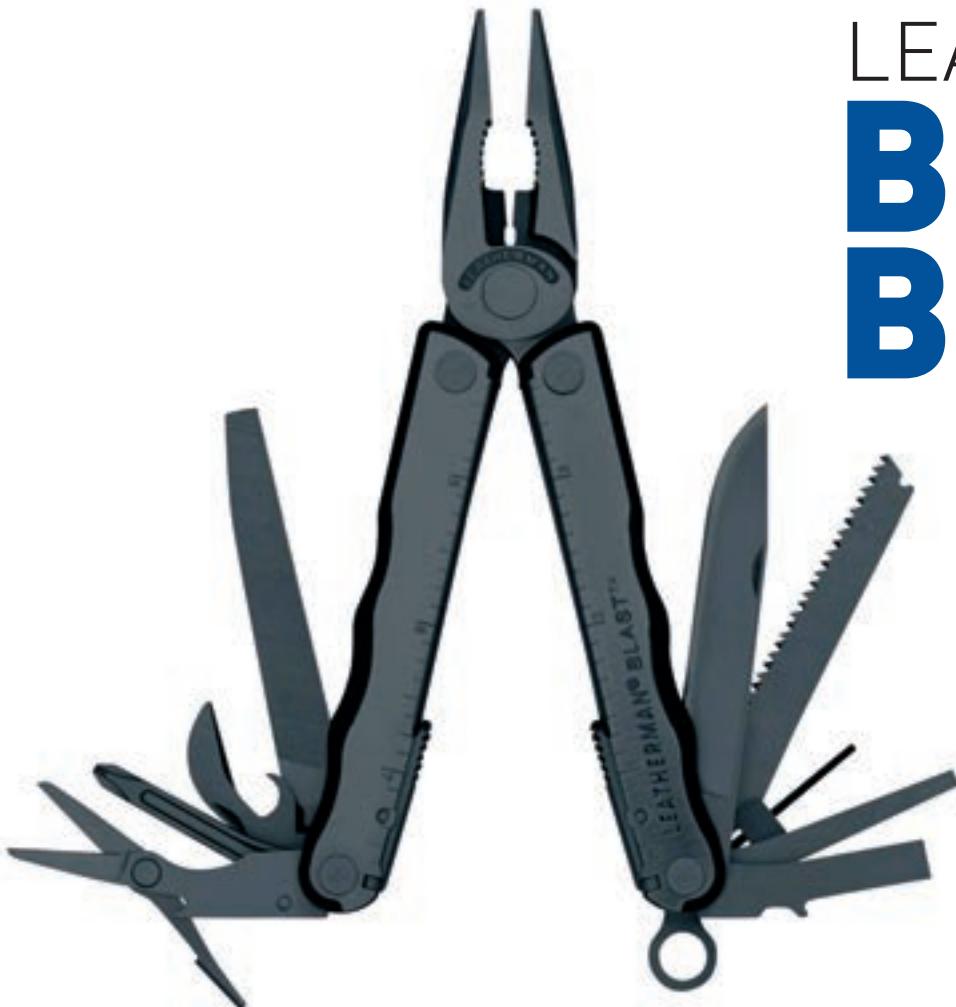
terija Tudor kao i AIP pogon s gorivnim ćelijama snage 300 kW, koji se temelji na iskorištavanju modificiranog etanola i tekućeg kisika. Navantia razvija AIP pogonski sustav u suradnji s tvrtkama UTC Power i Hyergreen. Predviđa se da bi podmornice s takvim propulzijskim sustavom trebale postići površinsku brzinu od 12 čv, dok bi podvodna iznosila 19 čv. Temeljno naoružanje podmornica S-80A činiće električno

pogonjena teška torpeda DM2A4 tvrtke Atlas Elektronik, protubrodski projektili Boeing Sub-Harpoon i višenamjenske pomorske mine SAES Mincoa. Vrlo je vjerojatno da će podmornice nositi krstareće projektile Tomahawk.

Službeno primanje u operativnu uporabu prve podmornice klase S80-A predviđeno je za 2013. dok bi preostale tri trebale ući u razdoblju 2014. -2016.

M. PTIĆ GRŽELJ

Toma VLAŠIĆ, Foto: Leatherman



LEATHERMAN BLAST BLACK

Blast Black je izgledom vrlo sličan klasičnom dizajnu koji je Leatherman uveo još 1983. s modelom PST, tako da je zapravo riječ o dalnjem unapređenju i dogradnji dokazane konstrukcije

Sredinom sedamdesetih godina prošlog stoljeća američki je inženjer Tim S. Leatherman putovao Europom u starom unajmljenom automobilu. Automobil se često kvario, a Leatherman ga je morao popravljati jednostavnim džepnim nožićem jer nikakav drugi alat nije imao pri ruci. Potaknut tom potrebom počeo je osmišljavati praktičan džepni alat koji će služiti za najnužnije popravke na terenu i neće zauzimati mnogo mjesta. Tako otprilike glasi priča koja objašnjava nastanak ideje najpoznatijeg džepnog alata današnjice. Spomenimo da postoji i inačica prema kojoj Tim Leatherman nije putovao Europom već Bliskim istokom.

Nakon godina dizajniranja, rada na prototipovima i testiranja konačno je imao proizvod za koji je vjerovao da je dovoljno dobar. Tako je s prijateljem

Prvi je proizvod nazvan PST - Pocket Survival Tool odnosno džepni alat za preživljavanje. Osnovna filozofija i dizajn alata otad se nisu promijenili, jedino je širen assortiman i dodavani novi alati te razvijan dizajn.

Već je prve godine prodano više od 30 000 komada alata PST. Tijekom osamdesetih se Leatherman uspješno etabirao na tržištu, a tijekom devedesetih je, zbog stalnog rasta došlo do širenja proizvodnih pogona te uvođenje brojnih novih modela.

1983. osnovao Leatherman Tool Group sa sjedištem u Portlandu, savezna država Oregon i započeo proizvodnju džepnog višenamjenskog alata. Prvi je proizvod nazvan PST - Pocket Survival Tool odnosno džepni alat za preživljavanje. Osnovna filozofija i dizajn alata otad se nisu promijenili, jedino je širen assortiman i dodavani novi alati te razvijan dizajn.

Već je prve godine prodano više od 30.000 komada alata PST. Tijekom osamdesetih se Leatherman uspješno etabirao na tržištu, a devedesetih je, zbog stalnog rasta došlo do širenja proizvodnih pogona te uvođenje brojnih novih modela. S vremenom su se pojavili i slični proizvodi koje su na tržište izbacivale konkurentske tvrtke, no slava izvornika tima nije narušena tako da i danas mnogi korisnici takvu

vrstu džepnog alata nazivaju "Leatherman" bez obzira je li riječ o bezimenoj kineskoj kopiji ili vrhunskom i skupom konkurentu neke poznate američke ili europske tvrtke.

Leatherman je brzo stekao popularnost među vojnicima i policajcima jer su u malom paketu dobili sposoban priručni alat. Tvrta je svoje poslovanje prilagodila tome te je pokrenula posebnu liniju za vojne i policijske korisnike koja se u osnovi sastoji od posebno prilagođenih proizvoda koji mogu ponekad težak i naporan život vojnika i policajca učiniti lakšim.

Model Blast u vojnoj inačici nosi oznaku Blast Black, a površina rukohvata i svi alati prevučeni su dodatnim crnim zaštitnim slojem nanesenim procesom oksidacije. To je proces u kojem se čelični dijelovi potope u vruću



Za Leathermanove proizvode tvrtka nudi i odgovarajuće navlake



Leatherman Blast Black u skromnim dimenzijama nudi mnoštvo korisnih alata

otopinu koja reagira sa željezom te stvara stabilan tanki površinski sloj magnetita (Fe_3O_4) koji pruža dodatnu zaštitu od vanjskih utjecaja poput kiše, znoja ili vlage. Magnetit osim toga smanjuje odbljesak što je svakako važna taktička odlika.

Blast Black je izgledom vrlo sličan klasičnom dizajnu koji je Leatherman uveo još 1983. s modelom PST, tako da je upravo riječ o dalnjem unapređenju i dogradnji dokazane konstrukcije. Ručke i tijelo Blast Blacka načinjene su od nehrđajućeg čelika s umetcima od

Blast Black Od alata ima kliješta s integriranim sjekačem za žicu, nož dužine 7,6 cm načinjen od čelika tipa 420. Tu su i pila za drvo, rašpa za drvo i metal te izvijač s promjenjivim glavama, s više križnih, plosnatih i imbus glava te se može prilagoditi raznim veličinama vijaka. Ugrađeni su i otvarač za boce te za konzerve, škarice, ravnalo, alkica za sigurnosnu uzicu. Masa Blast Blacka je 196 grama, a sklopljen je dugačak 10 cm. Nož i ostali alati se iz kućišta izvlače noktom

Zytela koji formiraju utore za prste na vanjskom dijelu rukohvata te omogućavaju ugodniji, sigurniji i jači hvat tijekom rada. Tvrta navodi da tako profiliran rukohvat omogućava dvostruko veću snagu hvata.

Od alata ima kliješta s integriranim sjekačem za žicu, nož dužine 7,6 cm načinjen od čelika tipa 420. Tu su i pila za drvo, rašpa za drvo i metal te izvijač s promjenjivim glavama, s više križnih, plosnatih i imbus glava te se može prilagoditi raznim veličinama vijaka. Ugrađeni su i otvarač za boce te za konzerve, škarice, ravnalo, alkica za sigurnosnu uzicu. Masa Blast Blacka je 196 grama, a sklopljen je dugačak 10 cm. Nož i ostali alati se iz kućišta izvlače noktom.

Nož i ostali alati se nakon izvlačenja iz kućišta u radni položaj brave i sprečavaju slučajno i nenamjerno zatvaranje i moguće ozljede. Dolazi s torbicom koja omogućava nošenje na remenu, a male dimenzije i mala masa čine ga pogodnim svakodnevnim pratiteljem.

O kvaliteti i uvjerenju tvornice u dobru konstrukciju te solidnu proizvodnju svjedoči i jamstvo od 25 godina. ■

Organizacija za europsku sigurnost i suradnju osnovana je zbog bolje suradnje oko pitanja sigurnosti u Evropi

OESS

I MJERE IZGRADNJE SIGURNOSTI I POVJERENJA

Suradnja se odvija na području ekonomije, znanosti, zaštite okoliša te humanitarnih aktivnosti jer Organizacija za europsku sigurnost i suradnju (OESS) u definiranju sigurnosti uključuje više od političke i vojne sigurnosti. To je definirano završnim Helsinškim dokumentom o sigurnosti i suradnji u Evropi iz 1975. godine koji je potpisalo 35 predstavnika zemalja sudionica.

Danas OESS, sa svojih 56 zemalja sudionica u Evropi, Zakavkazju i središnjoj Aziji služi kao glavni instrument za rano upozoravanje, prevenciju sukoba, upravljanje krizom te poslijekonfliktnu rehabilitaciju. Temeljna načela ponašanja uključuju nepovredivost granica, teritorijalnu cjelovitost država, mirno rješavanje sporova, nemiješanje u unutarnje probleme, poštivanje ljudskih prava i jednako pravo na samoodređenje naroda.

Uloga se organizacije mijenjala, dok je u početku bila forma za pregovaranje,

Pariskim susretom 1990. poprimila je operativniji oblik, formirane su stalne institucije i odbori za konzultacije i odlučivanje, a Budimpeštanskim susretom 1994., OESS je proglašen primarnim instrumentom za rano upozorenje, prevenciju sukoba i upravljanje krizama.

Republika Hrvatska je punopravna zemlja sudionica od 24. ožujka 1992. i otad sudjeluje u radu organizacije. U Hrvatskoj je boravila relativno brojna terenska misija OESS-a (OSCE Mission to Croatia) od 28. travnja 1996. Pozvala ju je bila Vlada Republike Hrvatske na temelju odluke Stalnog vijeća u svrhu pružanja pomoći u realizaciji preuzetih obveza i normalizacije stanja nakon rata. Misija je završila 2007. godine koju je zamjenio Ured što bi također trebao završiti svojim radom tijekom 2011. godine.

Na tom je sastanku promijenjeno ime iz Konferencije za europsku sigurnost i suradnju u Organizaciju za europsku sigurnost i suradnju.

Organizacija djeluje kroz Tajništvo u Beču i nekoliko svojih institucija. Glavno političko tijelo je Stalno vijeće kojim predsjeda stalni predstavnik zemlje predsjedateljice i izmjenjuje se svake godine.

Važan instrument OESS-a postale su terenske misije koje djeluju jer OESS, za razliku od ostalih sigurnosnih organizacija (NATO, UN), nema vlastitih snaga ili sredstava, već se koristi uglavnom preventivnom diplomacijom.

Republika Hrvatska i OESS

Republika Hrvatska surađuje s OESS-om putem stalne misije pri OESS-u u Beču u koju je uključen i vojni predstavnik pri OESS-u. U Republici Hrvatskoj suradnja s OESS-om i Uredom OESS-a ostvaruje se preko Vladina Ureda za

suradnju s OEES-om te odjela odnosno uprave Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija.

Obrambeno-sigurnosna suradnja u sklopu OEES-a provodi se u skladu s preuzetim obvezama i godišnjim provedbenim kalendarom. Najčešće aktivnosti OEES-a u kojima sudjeluju predstavnici Službe za međunarodnu obrambenu suradnju, Službe za nadzor naoružanja i pripadnici OSRH-a odnose se na provedbu sporazuma o nadzoru naoružanja (Bečki dokument, SSKN i dr.) te sudjelovanje u radu Foruma za sigurnosnu suradnju OEES-a. U sklopu Foruma, radi se na praćenju primjene i raspravi o novim Mjerama za izgradnju povjerenja (CBSM), SALW i SCA (Kratko i lako naoružanje i skladištenje konvencionalnog streljiva), *Code of Conduct*, UNSCR 1540, Sporazumu o konvencionalnim snagama u Europi (CFE) i Open skies (Ugovor Otvorena neba). Vrlo je dobra suradnja uspostavljena na području razmjene iskustava na razmiranju i uništavanju zaliha protupješačkih mina. Sve više dolaze do izražaja problemi oko proliferiranja, prikupljanja i uništenja malog i lakog naoružanja tako da se može očekivati donošenje zaključaka i dokumenata u tom smjeru.

Zanimljivo je da je jedino RH prihvatile inspekcijsku ekipu tijekom ratnih zbivanja na prostoru bivše SFRJ prema odrednicama BD '92 dana 9. veljače 1994. koja je provedena u rasporedu postrojbe (2. gbr) na crti bojišta. RH je prihvatom inspekcije jamčila sigurnost inspekcijskoj ekipi, pokazala transparentnost i spremnost za primjenu preuzetih međunarodnih sporazuma i ugovora u najtežim uvjetima, čime si je povećala ugled i povjerenje u očima europske tj. svjetske zajednice.

Nadzor naoružanja i mjere izgradnje povjerenja i sigurnosti

U današnjim ugovorima i sporazumi (ne svima) postoji sustav verifikacije koji omogućava stranama u nekom sporazumu da odrede ispunjavaju li svi svoje obveze. To je proces prikupljanja i interpretiranja informacija koje omogućuju procjenu neke strane o tome ispu-

Obveze iz potpisanih sporazuma mogu uključivati ograničavanje veličine oružanih snaga, uporabu pojedinih oružnih sustava, ograničavanja u broju, tipu i mogućnosti tih oružnih sustava. Verifikacija se upotrebljava za sporazume (ugovore) koji također sprečavaju ili ograničavaju uporabu oružja za masovno uništenje (nuklearno, kemijsko ili biološko). Sustav verifikacije može se primijeniti kako na vojne tako i na civilne objekte, čime se osigurava da se pojedina tehnologija upotrebljava samo za civilne potrebe.



Hrvatski sabor domaćin je i suorganizator jesenskih sastanaka Parlamentarne skupštine OEES-a koji će se početkom listopada 2011. održati u Dubrovniku.

Ovogodišnje teme jesenskih sastanaka Parlamentarne skupštine OEES-a nastavljaju se na ideju vodilju Croatia Summita, te će se održati pod motom „Regionalni razvoj u jugoistočnoj Europi: izazovi, mogućnosti i perspektive“. Očekuje se da će parlamentarci iz zemalja OEES-a raspravljati o aktualnim temama vezanim za sigurnost u širem euroatlantskom prostoru, te će se posebno usredotočiti na situaciju u Sjevernoj Africi i Bliskom istoku.

njava li preuzetu obvezu ili je izbjegava, ili se u krajnjem slučaju služi prevarama. Klasični sustav verifikacije djeluje na načelu godišnje razmjene informacija među stranama, čiji je sadržaj definiran samim sporazumom ili ugovorom, a informacije se provjeravaju sustavom inspekcija, oko čijih su se detalja strane precizno dogovorile.

Potpisivanjem Okvirnog mirovnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini u Daytonu, SAD, intenzivira se nadzor naoružanja na područjima JI Europe, pa tako i u Republici Hrvatskoj.

Sporazumi, ugovori i konvencije

U prosincu 1995. potpisana je Okvirni sporazum za mir u Bosni i Hercegovini u Daytonu (SAD). Aneks 1B tog sporazuma definira elemente nadzora naoružanja među zaraćenim stranama. Na temelju Članka IV. Aneksa 1B, u Beču su 4. siječnja 1996., pod pokroviteljstvom i uz pomoć osobnog predstavnika predsjedavajućeg OEES-a, počeli pregovori o Sporazumu o subregionalnoj kontroli naoružanja (SSKN), a koji je potpisana 14. lipnja 1996. u Firenci.

Strane koje su započele provedbu sporazuma su Federacija BiH, Republika Srpska, bivša Savezna Republika Jugoslavija (sada Republika Srbija i Republika Crna Gora) i Republika Hrvatska.

Svrha je sporazuma uspostaviti ravnotežu između oružanih snaga strana u sporazu definirajući brojčana ograničenja u pet kategorija konvencionalnog naoružanja: borbeni tenkovi; oklopna borbena vozila; topništvo kalibra većeg od 75 mm; borbeni zrakoplovi; jurišni helikopteri.

Područje primjene Sporazuma danas je državni teritoriji Bosne i Hercegovine, Srbije, Crne Gore i Hrvatske.

Strane u sporazu ograničene su u količinama po pojedinima kategorijama naoružanja, a dragovoljno su se izjasnile o maksimalnom broju ljudi u oružanim snagama. Tako slijedi da je Republika Hrvatska ograničena na 410 borbenih tenkova, 340 oklopnih borbenih vozila, 1500 komada topništva, 62 borbena zrakoplova i 21 jurišni

Nadzor naoružanja svoje začetke nalazi još za vrijeme Saveza plemena u staroj Grčkoj u VII. st. pr. Kr. Članovi navedenog saveza su se obvezali da neće djelovati ratom protiv drugih članova. Prilikom svojih ratnih osvajanja bilo im je zabranjeno prekidanje opskrbe vodom zauzetih gradova. Ako bi neka članica Saveza prekršila dogovorena pravila, ostale su članice imale pravo nametnuti joj novčane sankcije, a i kaznene ekspedicije, za što su mogle tražiti potporu ostalih članica.

U srednjem je vijeku Rimokatolička crkva nastojala ograničiti uporabu novog naoružanja i smanjiti intenzitet ratnih djelovanja. U više takvih pokušaja nastojali su štititi crkveno vlasništvo, plemstvo koje se ne može braniti i poljoprivrednu bazu svoje ekonomije. Tako se u jednom trenutku pokušalo zabraniti uporabu samostrela protiv kršćana što nije bilo prihvaćeno.

helikopter, dok se dragovoljno izjasnila o maksimalnom broju ljudi u OS-u koji ukupno iznosi 44.000.

Sporazumom su definirane tri vrste inspekcija i to:

Inspekcija prijavljene lokacije - prilikom koje se inspiciraju prijavljene postrojbe koje u svojem sastavu imaju neku navedenu kategoriju naoružanja. Popis postrojbi, odnosno godišnje informacije o broju i lokaciji navedenog naoružanja razmjenjuju se među stranama jednom godišnje. Broj inspekcija tijekom jedne godine ovisi o broju postrojbi koje imaju to naoružanje;

Inspekcija neprijavljenih lokacija - inspekcija lokacija na kojima bi se moglo nalaziti naoružanje iz pripadajućih kategorija, a lokacije nisu prijavljene u godišnjoj razmjeni informacija. U te lokacije mogu se uključiti i civilni objekti. Kako ulazak u civilne objekte pripadnika stranih oružanih snaga često nije zakonski reguliran, ove vrste inspekcija načelno se ne provode;

Inspekcija redukcije - inspekcija u kojoj se provjerava ispravnost provedbe redukcije na najavljenim količinama naoružanja.

Najveći doprinos ovog Sporazuma ogleda se u broju reduciranoj naoružanja svih strana u njemu. Do sada je ukupno reducirano 8331 komad iz svih kategorija naoružanja, od čega je bio 121 tenk, 392 oklopna borbena vozila, 6641 komad topničkih oruđa, 81 zrakoplov i 5 jurišnih helikoptera.

Što se tiče Republike Hrvatske, najviše je naoružanja reducirano 1996./1997. godine, a ukupno je reducirano 1060 komada raznog naoružanja, od čega je 79 tenkova, 52 oklopna borbena vozila, 920 komada topništva, 7 zrakoplova i 2 jurišna helikoptera.

U sklopu Aneksa 1B Daytonskog okvirnog sporazuma za mir u BiH,

uspješan završetak rasprave. Rezultat uspješnih pregovora je Završni dokument Članka V. koji je postignut konzenzusom dvadeset zemalja sudionica u Beču 18. srpnja 2001. Taj dokument uglavnom sadrži katalog dragovoljnih mjera krojenih za specifične regionalne potrebe, koje zemlje mogu rabiti u skladu sa svojim nacionalnim sigurnosnim zahtjevima. Sporazum je stupio na snagu 1. siječnja 2002. i politički je obvezujući.

Zemlje potpisnice su: države bivše Jugoslavije: BiH, Hrvatska, SiCG, Slovenija i Makedonija; države susjedi bivše Jugoslavije: Albanija, Austrija, Bugarska, Grčka, Italija, Mađarska, Rumunjska; države kontaktne skupine: Francuska, Njemačka, Rusija, SAD, Velika Britanija; i na kraju posebno zainteresirane države: Nizozemska, Španjolska i Turska.



kojemu je svrha postizanje regionalne stabilizacije putem nadzora naoružanja, u Članku V. otvorena je mogućnost pregovaranja i sporazumijevanja izvan subregionalnih okvira (Hrvatska, BiH i bivša SR Jugoslavija).

Pregovori za sporazum o regionalnoj kontroli naoružanja po Članku V. počeli su početkom 1999. godine pod pokroviteljstvom OEES-ova Foruma o sigurnosnoj suradnji (FSC). Pregovori su bili ometeni kosovskom krizom, ali nakon pristupanja Jugoslavije u OEES 2000. godine, otvoren je put za

Inspeksijski režim provodi se u skladu s odrednicama BD '99.

Bečki dokument '99

Bečki dokument '99 formalno je usvojilo 55 zemalja članica 16. studenoga 1999. u Istanbulu i stupio je na snagu 1. siječnja 2000. pa je tako zamjenio BD '94 koji je dotad bio na snazi. Kako svoje korijene vuče još s Helsinskih samita (1975.) i Stockholmske konferencije (1985), može se reći da je jedan od starijih dokumenata iz novije povijesti nadzora naoružanja, a koji je još uvijek

Bečki dokument '99 je politički obvezujući dokument za sve članice Foruma za sigurnost i suradnju OEŠ-a. Pomoću tog dokumenta razvijaju se i unapređuju mjere za izgradnju povjerenja i sigurnosti. Ovim je dokumentom OEŠ nastojao unaprijediti međusobno povjerenje i odbaciti moguće međusobne sumnje zemalja članica o određenim vojnim aktivnostima čime se, uz druge dokumente OEŠ-a, ističe i proširuje otvorenost i transparentnost.

stranih predstavnika na vojne vježbe u svojstvu promatrača.

Otvorena neba - *Open skies*¹

Međunarodni ugovor *Otvorena neba* jedan je od tri temelja europske kolektivne sigurnosti u području nadzora naoružanja, ali ne kao klasični sporazum, već kao mjera izgradnje povjerenja i sigurnosti.² Bit



kalendarske godine, dok broj evaluacijskih posjeta ovisi o broju prijavljenih postrojbi prilikom zadnje razmjene godišnjih informacija.

Osim već navedenih mehanizama verifikacije, BD '99 propagira i bilateralne i multilateralne vojne kontakte među oružanim snagama, kao i pozivanje

Ugovora ogleda se u međusobnom otvaranju cjelokupnog zračnog prostora zemalja potpisnica bez teritorijalnih ograničenja u svrhu promatranja i snimanja teritorija iz motričkog aviona na kojem se tijekom leta nalaze predstavnici promatračke i promatrane strane. Pregovori o elementima Ugovora počeli su u veljači 1990., no iako je potpisano još 24. ožujka 1992., na snagu je stupio tek 1. siječnja 2002. zbog ruskog odbijanja ratifikacije. ■

1 <http://www.armscontrol.org/factsheets/openskies>

2 Sporazum Otvorena neba, prijevod, UNR, Zagreb.

aktualan među članicama OEŠ-a. Kao i svaki dokument tako dugog vremena primjene, prolazio je nekoliko faza razvoja i dogradivanja. Tako je prva inačica usvojena 1990., dok su primjenom usvajane inačice iz 1992. i 1994. godine.

BD '99 se primjenjuje na teritoriju zemalja članica uključujući pomorski i zračni prostor, što znači kompletну Europu i dio Azije. Zemlje članice razmjenjuju vojne informacije svake godine 15. prosinca u Beču, a one obuhvaćaju podatke o ukupnosti konvencionalnog naoružanja i popis određenih vojnih aktivnosti unutar zone primjene Sporazuma. Za svaku postrojbu razine brigade i više mora se dostaviti točan podatak o lokaciji i jačini ljudstva te točan broj konvencionalnog naoružanja koje ima u svojem sastavu. Kategorije naoružanja koje su obuhvaćene godišnjim razmjenama informacija su: borbeni tenkovi; oklopna borbena vozila; vozila slična oklopnim borbenim vozilima; topništvo kalibra 100 mm i više; vozila s montiranim lanserima PO raketa; zrakoplovi; helikopteri; oklopna vozila za lansiranje mostova.

Osim toga, članice su dužne obavijestiti o uvodenju novih tipova naoružanja u operativnu uporabu, a isto tako svakih pet godina organizirati posjet jednoj svojoj zračnoj bazi i vojnoj instalaciji po vlastitom izboru.

Za svaku veću vojnu aktivnost ili vježbu zemlje su dužne provesti prethodnu najavu koja uključuje točne podatke o prirodi aktivnosti, broj ljudi koji sudjeluju u njoj te vrste i broj naoružanja koje će biti uporabljeno za vrijeme aktivnosti. Za razliku od nekih drugih sporazuma, BD '99 ne nameće nikakve nacionalne limite po navedenim kategorijama konvencionalnog naoružanja.

Republika Hrvatska podnijela je zahtjev za pristupanjem ugovoru Otvorena neba 28. lipnja 2002., što je na sjednici Konzultativne komisije i odobreno 22. srpnja iste godine. Ugovor je ratificiran u Saboru 13. lipnja 2003., a predsjednik RH proglašio je Zakon o potvrđivanju Sporazuma o otvorenom nebu 18. lipnja 2003. Ugovor za Republiku Hrvatsku stupio je na snagu šezdeset dana od deponiranja instrumenata ratifikacije kod vlada Mađarske i/ili Kanade.

Marinko OGOREC

Kako car sa svojim snagama nije mogao izaći na kraj s razmjerima pobune, ona je kravu ugušena tek uz pomoć nekoliko privatnih vojski veleposjednika lojalnih caru. Samuraji su u tim sukobima imali ključnu ulogu, zbog čega njihov položaj u japanskom društvu osobito dobiva na važnosti

MIKADO, SAMURAJI I BUSHIDO

Među drevnim civilizacijama Dalekog istoka Japan je jedna od najmlađih država, čija povijest se može relevantnije proučavati tek od VII. stoljeća poslije Krista. Dok postoje vrlo konkretni dokazi o dobro organiziranoj i potpuno uređenoj kineskoj državi (i više od 2000 godina prije Krista.), pojedine kronike Japance spominju tek od VII. stoljeća pr. Krista (konkretnije od 660 godine pr. Krista) kada je navodno njihov prvi car Jimu Teno stupio na prijestolje. Međutim, većinom su te kronike povjesno nepouzdane i daju tek vrlo nejasnu sliku o kulturnoškim prilikama i socijalnim odnosima na prostoru pretpovijesnog Japana. Pouzданo je utvrđeno tek da su na japanskim otocima vrlo rano postojala ratnička plemena koja su ih naselila vjerojatno iz prostora obližnjeg Korejskog poluotoka, te dijelom iz Malajskog otočja, nakon čega su se pomiješala sa starosjediocima.

Prvi kontakt s Kinezima

Znatno pouzdaniji podaci o žiteljima japanskih otoka dolaze od Kineza, koji su stupili s njima u kontakt tijekom I. stoljeća na Korejskom poluotoku, na koji su Japanci redovno upadali za vrijeme svojih pljačkaških pohoda. Preko Koreje Japanci su se upoznali s kineskom kulturom, a od II. stoljeća u Kini sve češće borave i japanska izaslanstva koja od njih preuzimaju običaje i državnu organizaciju. Potkraj V. stoljeća Japanci se upoznaju s kineskim pismom koje prihvaćaju uz određene izmjene, pa se to razdoblje smatra početkom japanske povijesti. U to vrijeme Japan je još uvijek ustrojen kao rodovska država čiji dijelovi imaju punu samostalnost, dok se vrhovni poglavari (*mikado*) doživljava ponajprije kao najviši



Likovni prikazi prvog japanskog cara Jimua uglavnom su novijeg datuma. Naime, riječ je gotovo sigurno o mitskoj osobi

vjerski autoritet. Stvarna vlast osporavana mu je interesima pojedinih rodovskih i plemenskih poglavica. S vremenom se iz rodova i plemena izdižu moćne obitelji koje se međusobno natječu u osvajanju vlasti. Tako počinje prvo feudalno strukturiranje Japana. Jačanjem carske vlasti sredinom VII. stoljeća, na koju se počinju sve više oslanjati prvi feudali, ustrojava se centralizirana, birokratska država organizirana po kineskom modelu.

Prezreni vojnički poziv

Sve do ustroja administrativne države po ugledu na Kinu, u Japanu nije bilo potpuno jasnih razlika između vojnih i

civilnih dužnosti i obveza svakog pojedinca u njihovu obnašanju. Stvaranjem države pojedini dužnosnici carskog dvora dobili su u ovlast jedino vojne poslove, a u svakoj administrativnoj jedinici ustrojene su vojne ustanove. Visoke vojničke funkcije bile su nasljedne, ali ne isključivo, međutim po svojoj društvenoj važnosti i hijerarhiji nisu dostizale svećeničke ili političke funkcije. Vojne postrojbe činilo je prisilno unovačeno osoblje nižih klasa, kojem je vojna obveza nametnuta u obliku specifičnog obiteljskog oporezivanja. Od njega se posebno strahovalo jer je obiteljima oduzimana najbolja radna snaga. Najvećim dijelom zbog toga, vojna je služba tijekom VII. stoljeća bila krajnje nepopularna, a vojnički poziv među najomraženijim i najprezrenijim u društvu. Ni među plemstvom koje je nastojalo ostvariti karijeru na dvoru, vojničke dužnosti nisu uživale veliki ugled. Niz poraza u borbama s domorocima na sjeveru Japana (otok Honshu) u VIII. stoljeću nastupio je kao neposredna posljedica takvog odnosa prema vojnoj službi. Na vrlo konkretn način pokazao je vojničku jalovost japanske države.

Kanmuove reforme - preteča samuraja

Da bi izašao na kraj s domorocima na otoku Honshu, tadašnji car Kanmu odlučio je temeljito preuređiti svoju vojsku. U pokrajini Kanto unovačeni su mlađi ljudi jedino na dragovoljnjoj osnovi, potomci izbjeglica iz Koreje koji su znali jahati i imali konje, a isto tako znali su gađati iz luka. Njihova taktika borbe (luk i strijela) kao primarno oružje te konj u funkciji brzog pokreta

na bojišnici) pokazala se superiornijom od taktike domorodaca. Honshu je ubrzo pacifiziran i na njemu se proširila vlast mikada. Najvjerojatnije se iz tih unovačenih ratnika-konjanika poslije razvio ratnički stalež samuraja, iako među vojnim analitičarima o tome još uvijek postoje razmimoilaženja. Po drugoj teoriji samuraji su nastali kao vojna aristokracija na carskom dvoru, s obvezom bezuvjetne provedbe svih vojničkih i ratničkih dužnosti koje bi im zapovijedio car. U svakom slučaju, naziv «samuraj» spominje se nakon 794., a tada se i japanski dvor preseljava u novu prijestolnicu Heiankyo, poslije preimenovanu u Kyoto.

Staroegipatski model

Nakon preseljenja dvora u Kyoto nastupa razdoblje od 150 godina mira u kojem su stabilnost države i autoritet cara bili osigurani Shinto religijom. Prema njoj, car je apsolutan i nedodirljiv, jer je izravni potomak Božice sunca. Taj model otprilike je sličan staroegipatskom. Oko 900. godine Japan prekida svoje veze s Kinom (u kojoj je zavladaла tunguska dinastija Liao) i japanska kultura se počinje razvijati samostalno. Usljedilo je razdoblje važnih administrativnih reformi među kojima je svakako najvažnija bila uvođenje zemljišnih poreza od kojih su jedino bili izuzeti najviša aristokracija i velika religijska središta. Da bi izbjegli



O tac samuraja - car Kanmu koji je vladao potkraj VIII. stoljeća organizirao je vojničke postrojbe koje su sličile na kasnije japanske ratnike



Orginalna fotografija samuraja iz 1860. godine, kada je njihova svemoć, koja je trajala preko tisuću godina, neumoljivo dolazila krajу

plaćanje razmjerno visokih poreza, mali zemljoposjednici prividno ustupaju svoje posjede visokim aristokratima ili svećenicima, plaćajući za njihovu zaštitu znatno manje iznose. Na taj način, inače potpuno nepoznat u feudalnoj Europi, dodatno su ojačali najkrupniji feudalići koji su stekli dovoljno bogatstva za stvaranje vlastitih, privatnih vojski slabeći središnju vlast države.

Uspon Fujiwara i razvoj *bushido*

Centraliziranu državu sve više su počele rastakati autonomaške težnje najmoćnijih aristokratskih obitelji, među kojima se osobito izdigla obitelj Fujiwara, potisnuvši u sjenu stvarnu carsku moć. Ujedno počinje i razdoblje nemira. Naime, nesrazmjer između bogate aristokracije izuzete od poreza i ostalih društvenih slojeva pritisnutih velikim poreznim obvezama, na kojima insistira carski dvor, rezultirao je velikom

oružanom pobunom protiv središnje vlasti. Kako car sa svojim snagama nije mogao izaći na kraj s razmjerima pobune, ona je kravato ugušena tek uz pomoć nekoliko privatnih vojski velenih posjednika lojalnih caru. Samuraji su u tim sukobima imali odlučujuću ulogu, zbog čega njihov položaj u japanskom društvu osobito dobiva na važnosti. S druge strane, počinje se mijenjati i socijalni odnosi samuraja i njihovih gospodara, pri čemu najamni odnos plaćenog ratnika zamjenjuje mnogo čvršća socijalna povezanost – osobna lojalnost prema gospodaru, bez kojeg samuraj gubi društveni ugled i status. Počinje se stvarati nepisani sustav moralnih vrijednosti samuraja, vrlo strogi kodeks *bushido* (put ratnika) koji svoje ishodište nalazi u prastaroj kineskoj filozofiji i budizmu koji u Japan dolazi tijekom VII. stoljeća. ■

(nastavlja se)

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

Srpski tisak o uzrocima pada "RSK" (V. dio)

To što Vojska Jugoslavije nije izravno pokrenuta u obranu "Krajine", izazvalo je veliku reakciju u srpskoj javnosti. No, takav razvoj događaja nije bio iznenadenje za one koji su bili zaduženi za obranu "RSK-a". Naime, već početkom 1995. u izradi prijedloga novoga "Plana obrane RSK-a" upozorenje je da u "sadašnjim uslovima nema realnih mogućnosti da se u slučaju agresije na RSK planira uporaba, kako VJ, tako i delova VRS". Jednako tako, već se u srpskom tisku u srpnju 1995. primjećivalo da pritisnuta međunarodnim gospodarskim sankcijama SR Jugoslavija više nije mogla u dovoljnoj mjeri, niti gospodarski niti vojno, pomagati prekodrinske Srbe te da su upravo međunarodne sankcije prisilile Slobodana Miloševića da pokuša promjeniti svoju dotadašnju politiku nudeći se kao posrednik u pregovorima za mir na Balkanu. Primjerice, u intervjuu *Timesu* Milošević je izjavio da će skidanjem sankcija Jugoslavija osobno privesti bosanske Srbe za pregovarački stol, dodajući "da će u roku od šest meseci dovesti razuman mir u tom delu zemlje" ("Poruka iz Srbije", *Nin*, br. 2327, 14. 07. 1995., 13-14).

Čini se da je Milošević shvatio da vojno neće moći ostvariti sve što je bilo planirano, pa je "politikom sporazuma", za koju je zajedno s "krajinskim premjerom" Borislavom Mikelićem vjerovao da je tada bila najpovoljnija za Srbe u Hrvatskoj, nastojao zadržati već ostvarenog, odnosno osvojeno. No smatraljući Mikelića izdajnikom i protiveći se njegovoj politici, vodstvo "Krajine" okrenulo se Palama. Na sjednici "Skupštine RSK-a" u Kninu 29. svibnja 1995. Borislav Mikelić

je smijenjen, a dana je suglasnost na "odluku o državnom ujedinjenju RSK i Republike Srpske". Zbog toga je u intervjuu od 9. lipnja 1995. Borislav Mikelić osudio Milana Martića i Milana Babića za sprečavanje svakog pokušaja dogovora s Hrvatskom. Objasnjavači razloge zbog kojih je "protiv brzog, ishitrenog i nepromišljenog ujedinjenja", zapravo je istaknuo Miloševićev plan kako da skine sankcije Jugoslaviji i ostvari krajnji cilj velikosrpske politike – ujedinjenje srpskih zemalja u jednu državu: *Tu pre svega mislim na skidanje sankcija SR Jugoslaviji i prihvatanje plana Kontakt grupe od strane rukovodstva sa Pala. Tad bi SR Jugoslavija mogla da uđe u konfederaciju ili federalni odnos s Republikom Srpskom, a onda bi se RS Krajina oslonila na takav oblik uređenja* ("Jesam Miloševićev čovek", *Intervju*, br. 362, 9. 6. 1995., 15). U beogradskim *Večernjim novostima* poslije je, u članku u kojem se zbog udaljavanja od Beograda i sprege s bosanskim Srbima kritizira politika "krajinskog vodstva", kao potvrda da su bosanski i hrvatski Srbci provodili politiku što bržeg međusobnog ujedinjenja, predviđena *Odluka o državnom ujedinjenju RSK i RS*, dokument pripremljen za najavljeni, ali zbog Oluje neodržanu sjednicu skupština RSK-a i RS-a (Milorad Bošnjak, "Tvrdoglavost i naiva", *Večernje novosti*, 22. 8. 1995., 7).

Dakle, čini se da otvorena vojna intervencija u Hrvatskoj nije bila prihvatljiva za Miloševića, jer bi njome izravno ugroazio svoj pregovarački status i mogućnost ukidanja sankcija Jugoslaviji. No, unatoč tome, Jugoslavija je "krajinskom" vodstvu obećala vojnu pomoć i diplomatski pritisak na Hrvatsku. Tako tadašnji crnogorski

predsjednik i član jugoslavenskog Vrhovnog savjeta obrane Momir Bulatović navodi da je s izvanredne sjednice održane 4. kolovoza u 17 sati na zavjetnom mjestu u Dobanovicima, nedaleko od Beograda, Vrhovni savjet poslao telegram generalu Mrkšiću, ohrabrujući ga da organizira čvrst otpor najmanje još dva dana, nakon čega bi Jugoslavija bila u mogućnosti pomoći mu svim raspoloživim sredstvima (M. Bulatović, *Pravila čutanja: istiniti politički triler sa poznatim završetkom*, Beograd, 2004., 181-182). Spominje se i da je Milošević prvog dana Oluje telefonom Martiću poručio da "Krajina" izdrži pet do šest dana kako bi se Beogradu ostavilo prostora da djeluje (Milisav Sekulić, *Knin je pao u Beograd*, Bad Vilbel 2001., 178.). U prilog tome govor i izjava bivšega premijera "RSK-a" Gorana Hadžića nakon Oluje, koji je, uz vjeru u opstanak "RSK-a" na području Slavonije i Srijema i poruku da se neće pomiriti s tim da "Krajine" više nema, odgovorio na pitanje o mogućem napadu Hrvatske vojske: *Ja sam siguran, da će Srbija pomoći ovom dijelu Krajine i imam sigurne pokazatelje, koji sada nisu za novine. Sigurno bi pomogla i u onom dijelu Krajine, da su oni uspjeli pružiti barem malo otpora* ("Srbija će pomoći", *Nin*, br. 2329, 18. 8. 1995., 17-19). I tadašnji "pomoćnik ministra obrane RSK" Milan Milanović govorio je o organiziranosti i spremnosti preostale vojske "RSK-a" da se brani, napominjući da će u slučaju neke veće sile očekivati pomoći Jugoslavije te da se nikakvi planovi i akcije ne rade bez suglasnosti Beograda ("Svi se boje Srbije", *Intervju*, 22. 9. 1995., 6-7). ■

Vojniku

Na zidu ponosno u okviru spomenica domovini visi

Kao da pogledom me pita

Hej, vojniče, gdje si?

Na zidu visi i nekoliko odličja

I nekoliko hrvatskim grbom ukrašenih goblena.

A u spomenici šute neprospavane noći

I žena koja moli, očekujući da će vojnik doma doći.

I u njoj šute hladni dani

Što probdiće vojnik na zimi vani.

I šute ljetne kiše

Jer neki se ne vratiše više.

I šute u njoj proljeća u cvatu

Zadržavajući misao

U svakoj sekundi

U svakoj minuti

U svakome satu.

I šute vjetrovi što zašumiše krošnjom

Šuteć mlada ponosita, narodnom nošnjom.

I šuti nemirna rijeka

Gdje na pragu kuće majka čeka.

I šuti spomenica našega grada, domovine naše

Što uzdizali smo im i ruke i čaše

Slaveć pobjedu slobode naše.

Šuti i poput zvijezde sja

I radosti i ponos nam da.

Šuti, al' nije se skrila

Jer uvijek je ponosita bila.

I spomenica ponosna u okviru visi

Kao da pogledom me pita

Hej, vojniče, gdje si?

A ja ponosno šećem gradom

Domovinom našom mладом.

I gledam ponos vojnika

Kraj spomenice njegova je slika.

Napisah mu pjesmu u svome kutku

Začarana njime u tom trenutku.

Marija TRBIĆ

Poziv na suradnju

Pozivamo čitatelje zainteresirane za objavljivanje kratkih priča i pjesama domoljubne tematike u Hrvatskom vojniku da nam ih pošalju na adresu:

Ministarstvo obrane, Služba za odnose s javnošću i informiranje, Odjel hrvatskih vojnih glasila (za rubriku Pozdrav domovini), Sarajevska cesta 7, 10 000 Zagreb ili na e-mail: hrvojnik@moh.hr

BIBLIOTEKA



Hrvoje Kekez
Najveći hrvatski znanstvenici
Mozaik knjiga, Zagreb, 2011.

Današnja je Hrvatska brojem stanovnika i površinom čak i u europskim, a kamoli ne u svjetskim mjerilima, vrlo malena zemlja. Ipak, baš kao što je hrvatska kulturna baština u mnogočemu zadužila i obogatila svjetsku kulturnu baštinu, tako su i mnogi hrvatski znanstvenici svojim radom pridonijeli rastu cjelokupnog svjetskog znanja.

U ovoj knjizi je predstavljeno četrdeset najzaslužnijih hrvatskih znanstvenika od kasnoga srednjega vijeka do najnovijega vremena, tj. od Benedikta Kotrljevića do Ivana Supeka. Među velikane hrvatske znanosti uvršteni su Hrvati rođeni u Hrvatskoj ili izvan nje, ali i znanstvenici koji nisu pripadali hrvatskom narodu, ali su rođeni u Hrvatskoj. Osim toga, tu su i mnogi znanstvenici koji su djelovali u Hrvatskoj ili je njihova karijera (većim ili barem nekim dijelom) bila povezana s prostorom današnje Hrvatske. Naravno, među koricama ove knjige mogu se pronaći i ljudi koji nisu doslovno bili znanstvenici, ali su njihovi izumi uvelike našli primjenu u svakodnevnom životu, poput Slavoljuba Penkale, Davida Schwarza ili pak Ferdinanda Kovačevića. Osim velikana svjetske znanosti, poput Rudera Boškovića ili Nikole Tesle, u knjizi se mogu naći i mnogi znanstvenici koji su svojim djelovanjem i znanstvenim radom bili utemeljitelji pojedinih znanstvenih grana ili disciplina u Hrvatskoj, a najčešće i u ovom dijelu Europe.

Citatelji će unutar korica ove knjige pronaći mnogo zanimljivih podataka koji će im ili pružiti nova znanja ili pak proširiti dosadašnje spoznaje o ljudima koji su mijenjali hrvatsku i svjetsku znanost, pa ih s pravom možemo nazvati velikanima hrvatske znanosti.

Priredita Mirela MENGES

FILMOTEKA

Pobjednici 5. Vukovar film festivala

Kad sam prošli tjedan najavio da ćemo pričati o pobjednicima, lako je bilo prepostaviti da će barem u jednoj kategoriji pobijediti hrvatski predstavnik. To se i dogodilo jer je dvostruku pobjedu, nagradu publike za najbolji dugometražniigrani film, odnio naš redateljski veteran Tomislav Radić s filmom *Kotlovina*. Nagradu za kratkometražniigrani film dobila je *Tiha rijeka* rumunjske redateljice Ance Mirune Lazarescu, dok je film *Gradonačelnik protiv bijele smrti* češko-slovačkog redatelja Erika Hnikova proglašen najboljim dokumentarcem. *Kotlovina* očito ima festivalskog potencijala, pobijedi u svim kategorijama gdje god se pojavi, pa ne sumnjam da ću opširnije o njoj moći pisati u skoroj budućnosti. Ovdje ću posvetiti malo više prostora kratkometražnom hrvatskom filmu Jurja Lerotića *Onda vidim Tanju*. I ovaj film je dosada pobijedio na svakom hrvatskom festivalu na kojem se pojavio. U Vukovaru nije vjerojatno samo zato što je u glavnoj konkurenciji već slavio domaći film, pa se žiri nije usudio ustvrditi da se kod nas snimaju najbolji filmovi u cijelom Podunavlju. *Onda vidim Tanju* sniman je zanimljivom tehnikom. Nastao je jedino od fotografija što mu daje zavodljivost. No, ne bi mu to previše vrijedilo da nije riječ o izvanrednoj priči. Šesnaestogodišnjem Jakovu mama boluje od leukemije. Odlazeći u bolnicu zaljubi se u dvije godine stariju Tanju, čija majka leži na istom odjelu. Kad Tanjina majka umre, dolazi do zapleta u maniri Hitchcocka... O ovom filmu čuo sam već mnogo lijepih komentara, ali tek sad mi se pružila prilika pogledati ga. I kakvo lijepo otkriće. Priča o vjernosti, ljubavi i smrti, a sve kroz oko jedne tako mlade, a istodobno zrele osobe. Peti Vukovar film festival neću pamtit po nesnosnoj vrućini, niti po neuspjelu eksperimentu festivala bez teglenice. Čak ni *Kotlovina* nije neko nezaboravno iskustvo. Jubilarni festival na Dunavu pamtit ću zbog prekrasne 34 minute filma *Onda vidim Tanju*.

Leon RIZMAUL

VREMENPOL



2. rujna 1991.
Napad na Petrinju

Stari hrvatski grad Petrinja, smješten na desnoj obali rijeke Kupe, najteže dane u svom višestoljetnom postojanju doživio je u kasno ljetu 1991. Stanovništvo Petrinje nakon II. svjetskog rata činilo je više od 80 posto Hrvata, da bi nakon četiri desetljeća, prema popisu iz 1991. godine, od izrazito većinskog naroda postali brojčano inferiorni prema srpskom stanovništvu. Zbog toga su velikosrpski krugovi na početku svoje pobune protiv novog demokratskog poretka počeli pozivati na ustanak uime očuvanja Jugoslavije. Kada je u ljetu '91. započelo četničko čišćenje banjiskih sela, Petrinja prvo prima prognanike, a zatim 2. rujna postaje i sama žrtvom otvorene agresije. Pažljivo koordiniranom akcijom iz zloglasne vojarne "Vasilj Gaćeša" udruženi pobunjeni Srbi i rezervisti JNA napadaju središte grada, razarajući jedino civilne objekte. U sljedećih dvadesetak dana napadi se ponavljaju svakodnevno te je većina civila prinuđena napustiti svoje domove i potražiti sigurnost izvan rodnog kraja. Vojno-tehnološka nadmoć JNA, izražena u potpori oklopnih jedinica i ratnog "vazduhoplovstva", je prevagnula. U večernjim satima 21. rujna 1991. posljednji branitelji pripadnici zbora ZNG-a i MIUP-a Republike Hrvatske prelaze na lijevu obalu Kupe kod Bresta, a razularene horde započinju svoj put nad gradom sa 750-godišnjom tradicijom, trudeći se uništiti sve što podsjeća na Hrvate. Građani Petrinje pune su četiri godine diljem Hrvatske i svijeta čekali povratak, sjećajući se svog grada koji su zadnji put vidjeli 21. rujna u plamenu. U vojno-redarstvenoj akciji Oluja u nedjeljno jutro 6. kolovoza 1995. Petrinja je oslobođena, a uz "Gromove" najbrojniji oslobođitelji bili su Petrinjci okupljeni u 12. domobranskoj pukovniji Hrvatske vojske.

- 3. rujna 1945. - predaja Nijemaca na Arktiku
- 4. rujna 1886. - poražen Geronimo, legendarni indijanski poglavica plemena Chiricahua
- 5. rujna 1972. - pokolj na Olimpijadi u Münchenu (palestinski teroristi napali izraelske sportaše)
- 6. rujna 1967. - Dinamo osvojio kup Velesajamskih gradova
- 7. rujna 1990. - osnovana ATJ Lučko
- 7. rujna 1619. - u Slovačkoj ubijen Sv. Marko Križevčanin

Leon RIZMAUL

Marijo RELJANOVIĆ

Evakuacija prognanika iz Dalja, Erduta i Aljmaša

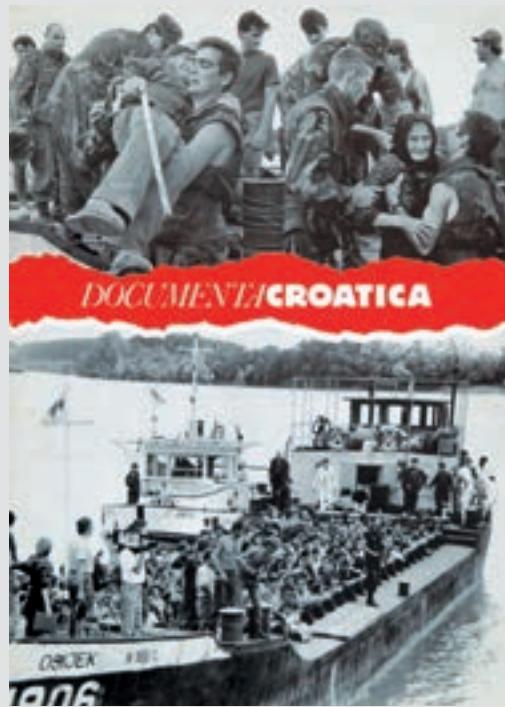
Na donjoj fotografiji je prizor prepunog broda mještana Dalja pri odlasku u progonstvo i neizvjesnost. Gornja bilježi trenutak u kojem hrvatski gardisti pomažu iznemoglim starcima pri iskrcaju u luci Osijek (u Nemetinu). Pošto su srpski pobunjenici iz Bijelog Brda početkom srpnja 1991. postavili blokade na prometnici prema Osijeku, ostala su odsjećena naselja Dalj, Aljmaš i Erdut. Ubrzo, 1. kolovoza, srpski su pobunjenici, uz pojačanja pristigla iz Srbije, napali policijsku postaju u Dalju. U napadu su im se otvoreno pridružile postrojbe JNA (51. mehanizirana brigada) uz zrakoplovnu potporu. Malobrojni i samo pješačkim oružjem naoružani hrvatski branitelji nisu se mogli suprotstaviti

toj nerazmjerne nadmoćnije sili pa su mučki ubijeni. Uslijedilo je suspendiranje ustavnog poretka Republike Hrvatske i protjerivanje Hrvata i drugog nesrpskog stanovništva.

(D. Marijan, „Smrt oklopne brigade“, *Prilozi za istraživanje rata za Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu 1990. – 1992*. Zagreb, 2002., str. 49-50; *War crimes against Croatia / Ratni zločini protiv Hrvatske*, Zagreb, 1991., str. 45-51.)

Plakat iz ciklusa DOCUMENTA CROATICA

Dizajn: Slavko Heingsman
Zagreb, 1991.
Veličina: 685 x 485 mm
Autor fotografije: Goran Pichler



HRVATSKI VOJNIK

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE RH
SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I INFORMIRANJE
Odjel hrvatskih vojnih glasila

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@mohr.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@mohr.hr)

Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vlastic@mohr.hr)

Urednici i novinari: Leida Parlov (leida.parlov@mohr.hr), Domagoj Vlahović (domagoj_vlahovic@yahoo.com), Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com)

Lektorice: Gordana Jelavić, Milenka Pervan Stipić

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Josip Kopi, Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković, Damir Bebek, Predrag Belušić

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo, tel: 3784-937

Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Tisak: Vjesnik d.d., Slavonska avenija 4, Zagreb

Naslov uredništva: MORH, Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>, e-mail: hrvojnik@mohr.hr

Naklada: 5000 primjeraka



U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2011.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.



web info

Stranica Udruge veterana 3. gardijske brigade, popularnih "Kuna", dokazuje da se naši veterani sve više brinu za svoje predstavljanje na webu. Pohvale dobivaju i izgled stranice i njezin sadržaj, odnosno povjesnice i forum te najnovije vijesti o aktivnostima Udruge. Lijepo je što se na Homepageu kontinuirano pojavljuju imena palih vitezova slavonske postrojbe. Nedostaci su uobičajeni za takav tip stranice: manjak multimedije, ponajviše kad je riječ o Domovinskom ratu. Unatoč tome, stranica www.uvtgb-kune.hr je svakako na dobrom putu.

D. VLAHOVIĆ



www.hrvatski-vojnik.hr